

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2025. április 22–24.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Délkelet-Ázsia „hedging” stratégiája a nagyhatalmi rivalizálás tükrében

Jelige: *Tokelau*
(max. 20 karakter)

Pályamunka lezárásának időpontja: 2025. január

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék.....	2
I. Bevezető	3
1.1. Témaválasztás indoklása, kutatási kérdésfeltevések	5
2. Elméleti keret.....	6
2.1. Nagy hatalmak szorításában	6
2.2. A kínai-amerikai rivalizálás és a „soft rivalry” elmélete.....	8
2.3. A bebiztosítás, mint középutas viselkedésforma	10
2.4. Bebiztosítás megjelenése a fegyverbeszerzésekben	13
3. Gyakorlati rész	14
3.1. Kínai stratégia Délkelet-Ázsiában	14
3.2. Az Amerikai Egyesült Államok stratégiája	18
3.3. A bebiztosítás gyakorlati alkalmazása Délkelet-Ázsiában	22
3.4. Az esettanulmányban kifejtett országok kiválasztásának feltételei.....	23
3.4.1. Vietnam	24
3.4.2. Fülöp-szigetek	26
3.4.3. Malajzia	28
3.4.4. Indonézia	29
3.5. Esettanulmányok összegzése	31
4. A délkelet-ázsiai országok fegyverbeszerzéseinek vizsgálata	32
4.1. Módszertan a beszerzések vizsgálatához	32
4.2. Vietnam	34
4.3. Fülöp-szigetek	36
4.4. Indonézia	37
4.5. Malajzia	39
4.6. Összegző táblázat	41
5. Konklúzió	43
6. Irodalomjegyzék	46
7. Mellékletek	51

I. BEVEZETŐ

Délkelet-Ázsia országai stratégiai elhelyezkedésük miatt mindig is a nagyhatalmak érdeklődésének középpontjában álltak. A 15. századtól kezdve a gyarmatosító hatalmak versengve próbálták kiterjeszteni befolyásukat a régióra. A függetlenség kivívása után a térség országainak egy bipoláris világrendben kellett megőrizniük szuverenitásukat. A régió országai,¹ noha többük választott szövetségest magának a hidegháborús szuperhatalmak közül, alapjában véve igyekeztek minél többet megőrizni önálló politikai mozgásterükből. Ennek megerősítése érdekében 1955-ben, az Indonéziában megtartott bandungi afroázsiai konferencián lerakták az alapjait a végül 1961-ben létrehozott el-nem kötelezettek mozgalmának, melynek később minden délkelet-ázsiai állam tagjává vált.² Függetlenségük, nagyhatalmi befolyással szembeni védekezésük kölcsönös támogatására³ a délkelet-ázsiai országok egy csoportja megalapította az ASEAN-t⁴, melynek mostanra Kelet-Timort leszámítva szintén valamennyi térségbeli állam tagja.

A posztbipoláris korszakban Délkelet-Ázsia országai újabb nagyhatalmi vetélkedéssel szembesültek, ahol egy régi-új szereplő, a földrajzilag és kulturálisan közelebb álló Kína gazdasági befolyása és területi expanziós törekvései jelentik az egyik kihívást, míg a másik oldalon az ismert „játékos” az Egyesült Államok ideológiai és katonai jelenléte áll. Délkelet-Ázsia jelentősége egyrészt a stratégiai fontos elhelyezkedésének köszönhető, mely a Dél-kínai-tengernek és a világ egyik legfontosabb tengeri fojtó pontjának, a Malaka-szorosnak tudható be. A régió kiemelt fontosságát mi sem mutatja jobban, minthogy nem csupán a két óriás, Kína és az Egyesült Államok, hanem más regionális középhatalmak, mint a Koreai Köztársaság, Japán, az EU, India és (bár csökkenő befolyással, de) Oroszország is erőteljesen jelen vannak és próbálják saját érdekeiket érvényesíteni. Másrészt egységes erőként kezelve a délkelet-ázsiai országokat, ami az ASEAN miatt is kézenfekvő, már egy jelentős gazdasági és politikai erőt kapunk. Az ASEAN⁵ Kína és India mögött a 3. legnépesebb ázsiai gazdasági

¹ Délkelet-Ázsia régióját 11 ország alkotja: Brunei, Fülöp-szigetek, Indonézia, Kambodzsa, Kelet-Timor, Laosz, Malajzia, Mianmar, Szingapúr, Thaiföld, Vietnám

² M. Tarján T. (n.d.). 1955. április 18. | *A bandungi konferencia megnyitása*. Rubicon.
<https://rubicon.hu/kalendarium/1955-aprilis-18-a-bandungi-konferencia-megnyitasa>. Letöltés dátuma: 2024.09.18.

³ Shambaugh, D. (2020). *Where Great Powers Meet : America and China in Southeast Asia*.
https://openlibrary.org/books/OL29466321M/Where_Great_Powers_Meet. Letöltés dátuma: 2024.09.18.

⁴ Az ASEAN, teljes nevén a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége, 1967-ben alakult meg a Bangkoki Nyilatkozat aláírásával. Az alapító tagok Indonézia, Malajzia, Fülöp-szigetek, Szingapúr és Thaiföld voltak. Később Brunei, Vietnam, Laosz, Mianmar és Kambodzsa csatlakozott hozzá.

⁵ Az egységes erő megmutatkozik a népességszámokban és a gazdaságban is, amelynek szemléltetésére ASEAN statisztikákat használtam, mivel a szervezet által gyűjtött adatok megbízhatóak és naprakészek, a régió országai

centrum, 2022-ben az ASEAN Titkárság szerint⁶ 671.7 millió lakos élt a délkelet-ázsiai régióban, ez a CIA factbook szerint⁷ 2024-re elérte a 699 milliós lakosságszámot és folyamatos növekvő tendenciát mutat. Az ASEAN 2013 és 2023 között 5,1%-os éves átlagos GDP-növekedési ütemet mutatott, amely a globális GDP-növekedés 8,4%-át képviselte. Ezzel szemben a BRICS csoport 6,2%-os, míg az EU 2,0%-os növekedést könyvelhetett el ugyanebben az időszakban. Az ASEAN dinamikus fejlődése tehát a BRICS-hez hasonlóan jelentős, és kiemeli a térség gazdasági potenciálját is. Azonban nem szabad elfelejtenünk arról, hogy az ASEAN tagállamai nem egységesek sem politikai, sem gazdasági szempontból, éppen ezért a dolgozatban külön elemzem az egyes országokat, hogy mintázatok találják a hipotézisben vizsgált jelenségekhez való hozzáállásukban.

Az adatokat tekintve nem meglepő, hogy a kialakuló amerikai-kínai versengésben mind a két állam a saját befolyási övezetében akarja integrálni a régiót. Azonban Délkelet-Ázsia kitart a független út mellett, és az országok egy része az úgynevezett „hedging”⁸ vagy „bebiztosítási”⁹ stratégiát alkalmazva próbál egyensúlyozni a régióban. Ez a stratégia leginkább a kínai gazdasági támogatásokban és azok amerikai ellensúlyozásában (leginkább a katonai szektorban) következő nyomon.¹⁰ A dolgozatban ezt a dinamikát elemzem esettanulmányokon keresztül, kiemelt figyelmet fordítva a védelmi beszerzésekre.

A régiót érintő fenyegetések, mint a nagyhatalmi rivalizálás, vagy a délkínai-tengeri viták a fegyverbeszerzésekben is nyomon követhetők, míg 2000-ben a régió összesített védelmi költségvetése 20 milliárd dollár volt, addig ez 2023-ra már 47 milliárd dollárra nőtt [ld. 1. ábra]. A legnagyobb fegyverkezési ráfordításokat eszközöző országok Szingapúr, Indonézia, Thaiföld és a Fülöp-szigetek [ld. 1. ábra] voltak.

Kelet-Timor kivételével mind tagjai, így a térséget el tudjuk helyezni a világban és az apró Kelet-Timor hiánya sokat nem változtat az összképen.

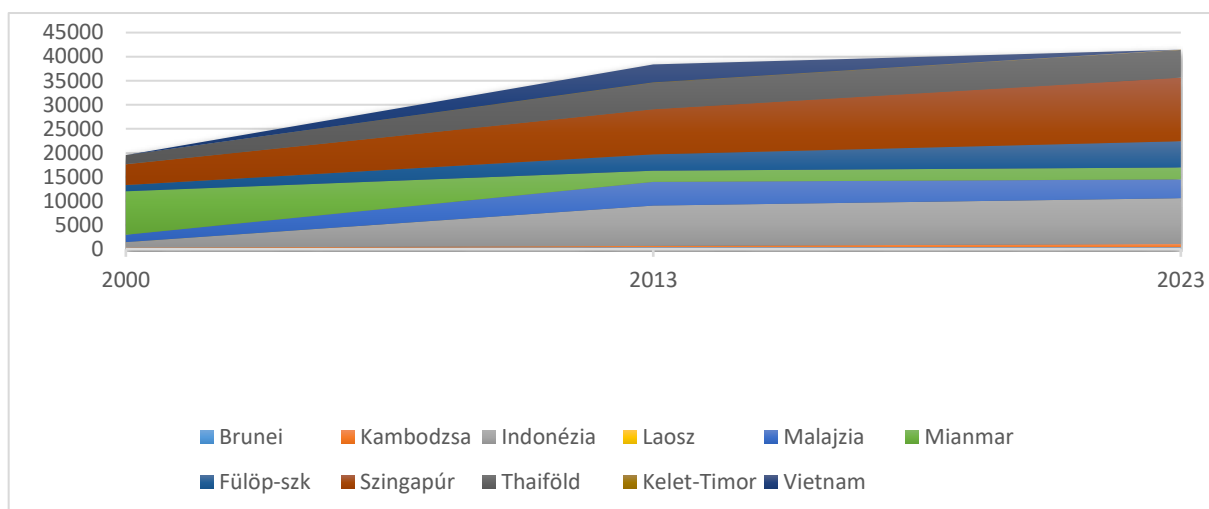
⁶ASEAN Statistics Division. (2023). *ASEAN statistical yearbook 2023*. <https://www.aseanstats.org/wp-content/uploads/2023/12/ASYB-2023-v1.pdf> Letöltés dátuma: 2024.09.20.

⁷ Central Intelligence Agency. (n.d.). *The World Factbook: Countries*. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/> Letöltés dátuma: 2024.09.20.

⁸Bán, Z. (2021). Stratégiai kétértelműség: A kínai területi követelésekre adott vietnámi és fülöp-szigeteki reakciók vizsgálata. *Nemzet És Biztonság*, 2021(4). <https://real.mtak.hu/158355/1/document%20%288%29.pdf> Letöltés dátuma: 2024.09.20.

⁹ Bán, Z. (2021). A hedging stratégiát Bán Zoltán „bebiztosítási” viselkedésnek fordította, a dolgozatban a „hedging” kifejezést és a fordítást felváltva használom a hivatalos fordítás hiánya miatt.

¹⁰ Kuik, C. (2020). *Hedging in Post-Pandemic Asia: What, how, and why?* The Asian Forum. <https://theasianforum.org/hedging-in-post-pandemic-asia-what-how-and-why/> Letöltés dátuma: 2024.09.20.

1. ábra: A délkelet-ázsiai országok védelmi költségvetése 2000-ben, 2013-ban és 2023-ban. Saját készítés, adatok forrása: SIPRI

A védelmi beszerzések jellemzően hosszú távú együttműködést feltételeznek az eladó és a vásárló ország között, a fegyverrendszerek karbantartása, beüzemelése és alkatrész ellátása gyakran éveken, akár évtizedeken keresztül is tart, így függőségi viszonyt hoznak magukkal. Az ilyen hosszú távú kötelezettségek tükrözik az országok közötti stratégiai kapcsolatok alakulását. A délkelet-ázsiai régió fegyverbeszerzéseit tekintve kiegyensúlyozott, nincs egy domináns fegyverbeszállító a régióban. A 2013 és 2024 közötti intervallumban a legnagyobb beszállítók a térségben Oroszország¹¹, mintegy 21%-kal, Egyesült Államok 17%-kal, Kína 9,9%-kal, Dél-Korea 9,3%-kal és Franciaország 6,8%-kal járul hozzá Délkelet-Ázsia fegyverimportjához.¹² A fegyvervásárlások ráadásul politikai üzenetet is hordoznak, ezen tulajdonságokat figyelembe véve a védelmi beszerzési adatok alkalmasak arra, hogy a délkelet-ázsiai hedging stratégiákat ezek alapján vizsgáljuk. Így kutatásomban arra törekszem, hogy a hedging stratégiát a fegyverbeszerzések, a kínai gazdasági és az amerikai katonai együttműködések tükrében vizsgáljam.

1.1. Témaválasztás indoklása, kutatási kérdéshelyezések

A témaválasztásomat főként a téma aktualitása és komplexitása indokolta. A délkelet-ázsiai régió történelmi kitettsége a nagyhatalmi versengéseknek, különösen a jelenlegi kínai-amerikai rivalizálás tekintetében felkeltette az érdeklődésemet. Érdekes vizsgálni, hogyan próbálják ezen kisebb befolyással bíró államok megőrizni függetlenségüket a két vezető hatalom által rájuk kifejtett nyomás közepette, ezért a kutatás is erre a kérdésre összpontosul.

¹¹ Főként az inkurrencia értékesítésének köszönhető

¹² Stockholm International Peace Research Institute. (2013-2024). *SIPRI arms transfer database* <https://www.sipri.org/databases/armstransfers> Letöltés dátuma: 2024.09.17.

Ezen túlmenően a fegyverimportok vizsgálata magyar vonatkozásban is releváns lehet, hiszen a régió értékes piacot jelenthet hazánk védelmi ipara és exportja számára. Végül, a személyes érdeklődés is jelentős szerepet játszott a kutatás elmélyítésében.

A kutatásom során a következő hipotéziseket vizsgálom:

1. A délkelet-ázsiai országokban az Egyesült Államokkal való katonai együttműködés iránti igény a Kína jelentette politikai és katonai fenyegetésre adott válaszként növekszik, a hedging stratégia részeként.
2. A vizsgált délkelet-ázsiai országok fegyverbeszerzéseik során diverzifikálják beszállítóikat, hogy elkerüljék a függőséget egy-egy vezető hatalom hadiiparától.

Dolgozatom elméleti kereteinek felvázolásakor a következőkben áttekintem a nagyhatalmi rivalizálás hatásait Délkelet-Ázsiában, majd bemutatom, hogyan alkalmazzák a kiválasztott országok a hedging stratégiát a nagyhatalmak közötti egyensúly megőrzésére. Ezt követően ismertetem a fegyverbeszerzési trendek jelentőségét ezen stratégiák megvalósításában, majd rátérek a gyakorlati rész adatelemzésére.

2. ELMÉLETI KERET

2.1. Nagyhatalmak szorításában

Délkelet-Ázsiát a történelem folyamán, több ízben is próbálták nagyhatalmak a saját érdekszférájukba tagolni. A gyarmati időszak kezdetén, a 16. század elején, az európaiak megérkeztek Délkelet-Ázsiába. 1511-ben a portugálok partra szálltak Malakában, és az ezt követő időszak a délkelet-ázsiai kereskedelmi útvonalak és értékes fűszerek megszerzéséért folytatott versengésről szólt. A gyarmatosításért vívott harcban minden európai hatalom igyekezett minél nagyobb nyereséget szerezni. A portugálokat hamarosan követték a spanyolok, akik a Fülöp-szigeteken vetették meg lábukat. Így alakult ki az első nagyhatalmi rivalizálás a Délkelet-Ázsia feletti befolyásért: míg Portugália a Malaka-szorost ellenőrizte, Spanyolország a Fülöp-szigeteket foglalta el.¹³

A 17. században az európai hatalmi átrendeződést követően a hollandok is megjelentek a térségben, és sikerült monopolizálniuk a fűszerkereskedelmet a mai Indonézia területén. A holland terjeszkedés új versengést indított el, ezúttal Franciaország és a holland kereskedelmi érdekek között, illetve a britek is megjelentek. A versengés a franciák és a britek között

¹³ Church, P. (2007). *A short history of South-East Asia*

különösen Sziámban (a mai Thaiföldön) folyt, melyet követően Franciaország szintén megvetette a lábát Délkelet-Ázsiában, az Indokínai-félsziget keleti területein.¹⁴

A 19. században a versengés főként a hollandok, a franciák és a britek között zajlott a térségben. A napóleoni háborúk miatt a hollandok hatalma csökkent, sőt Franciaország európai dominanciája a régióban is a francia politika támogatására készítette őket. Ezt kihasználva, a britek igyekeztek visszaszorítani a hollandokat, különösen a Maláj-félszigeten, ahol sikeresen megszerezték Szingapúr kulcsfontosságú kikötőjét és a stratégiai fontosságú Malaka-szorost. Végül a holland és brit érdekek közötti rivalizálás az 1824-es angol-holland megállapodással zárult, amely rendezte a két gyarmatosító hatalom befolyási övezeteit.¹⁵

A 20. század elejére Délkelet-Ázsia – a megmaradt portugál Timor és a spanyolokat kiűző Egyesült Államok fülöp-szigeteki jelenléte mellett – szinte teljes egészében brit, holland vagy francia gyarmati uralom alá került. A második világháború során azonban egy új nagyhatalom, Japán lépett színre keletről. Japán kihasználta Hollandia és Franciaország német megszállását, hogy megvesse a lábát Délkelet-Ázsiában, miközben nacionalista érzelmekre is támaszkodhatott, például Thaiföld részéről. Indokína megszállása után a japánok tovább terjeszkedtek a csendes-óceáni térségben, és 1941 decemberében megtámadták Pearl Harbort, majd 10 órával később a Fülöp-szigeteket is, ami közvetlen konfrontációhoz vezetett az Egyesült Államokkal, és az USA belépését eredményezte a második világháborúba.¹⁶ A japán kapitulációt követően Délkelet-Ázsia országai sorra nyerték el függetlenségüket: a Fülöp-szigetek 1946-ban, Burma 1948-ban, Indonézia 1949-ben, Észak- és Dél-Vietnam, Laosz és Kambodzsa 1954-ben, Malajzia 1957-ben, Brunei 1959-ben, míg Szingapúr 1965-ben vált függetlenné.¹⁷

A több évszázadon át tartó gyarmati függőséget követően a délkelet-ázsiai országok nem akartak többet lemondani a szuverenitásukról. Többek között ennek megerősítése is szerepet játszott az ASEAN (Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége) létrejöttében, 1967-ben.¹⁸ Azonban a függetlenség elnyerése után új kihívásokkal kellett szembenézniük a régió országainak, a hidegháborúban két szuperhatalom állt egymással szemben, amelyek mindketten a saját érdekszférájukba kívánták tagolni a régió országait. Kialakult a szovjetbarát és az

¹⁴ Church P. (2009) i.m.

¹⁵ Hancock, J. F. (2021). The dutch and english conquest of south east asia. *Spices, Scents and Silk: Catalysts of World Trade*, 247-263. <https://doi.org/10.1079/9781789249743.0019> Letöltés dátuma: 2024.09.21.

¹⁶ Balogh, A. (2015). A japán uralom Délkelet-Ázsiában a II. világháború éveiben. *Acta Acad. Agriensis, Sectio Historiae, XLIII*, 13–23. https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3397/1/Balogh_13-23.pdf Letöltés dátuma: 2024.09.27.

¹⁷ Shambaugh, D. (2020) i.m.

¹⁸ Shambaugh, D. (2020) i.m.

amerikabarát blokk, de az országok mindvégig érdekelték voltak a független mozgásterük megmaradásában és a folyamatos modernizációban. Ezek a törekvések segítették elő a hidegháborút követően az egymás felé való megbékélést és az ASEAN kiterjesztését is. A posztbipoláris időszak rövid unipoláris pillanatát követően, azonban újra kialakult a versengés, amely viszont eltért a már ismert hidegháborús szembenállástól.¹⁹

2.2. A kínai-amerikai rivalizálás és a „soft rivalry” elmélete

A posztbipoláris időszakban új nagyhatalmi rivalizálás rajzolódik ki, mely Kína és az Egyesült Államok között zajlik. Kína felemelkedése minden téren veszélyezteti az Egyesült Államok vezető hatalmi szerepét. Ez hosszútávon nemcsak a státuszát kérdőjelezi meg, hanem az ebből fakadó privilégiumokat és gazdasági előnyöket is. Ennek a fenyegetésnek a következményeképpen a Trump-adminisztráció Kínát már stratégiai fenyegetésként írta le a 2017-es nemzetbiztonsági stratégiában. A nemzetbiztonsági stratégia Kínát revizionista hatalomként ábrázolja, amely „arra törekszik, hogy kiszorítsa az Egyesült Államokat az Indo-csendes-óceáni térségből, kiterjessze államvezérelt gazdasági modelljének hatókörét, és a maga javára átrendezze a régiót”.²⁰ Ennek egyébként a kínai megfelelőjét is megtalálhatjuk a 2015-ös kínai védelmi fehérkönyvben, ahol hasonló utalásokat tett az Egyesült Államokra Kína.²¹

Az elmúlt években Peking lehetséges stratégiai partnerből hivatalosan is stratégiai riválissá vált az Egyesült Államok számára, és a két hatalom közötti versengés ma már a biztonság összes szektorában megjelenik, ami rendkívül komplex viszonyrendszert eredményez. Ezt a rivalizálást néhány szakértő az új hidegháborúként²² is említi, mivel több hasonlóságot fedezhetünk fel a korábbi szovjet-amerikai konfliktussal. Ugyanakkor Thomas J. Christensen szerint a jelenlegi konfrontáció nem érte el a bipoláris korszak szovjet-amerikai konfliktusának szintjét²³, és három jelentős különbség miatt nem tekinthető az új

¹⁹ Shambaugh, D. (2020) i.m.

²⁰ *National Security Strategy of the United States of America*. (2017). White House. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.09.27.

²¹ Háda, B. (2021). Joe Biden Ázsia-politikájának kiindulópontjai. *Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések*, 2021(7). https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemzesek_2021_7.pdf. Letöltés dátuma: 2024.09.27.

²² Pottinger, M. (2022). Russia, China and the New Cold War. *Wall Street Journal*., Schindler, S. et al. (2024). The Second Cold War: US-China Competition for Centrality in Infrastructure, Digital, Production, and Finance Networks. *GEOPOLITICS*, 29(4), 1083–1120.; Ford, S. (2022). The New Cold War with China and Russia: Same as the Old Cold War? *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4209627>; Harding, A. (2023). *America is in a new Cold war with China*. The Heritage Foundation. <https://www.heritage.org/asia/commentary/america-new-cold-war-china>. Letöltés dátuma: 2024.09.28.

²³ Shambaugh D. (2020) i.m. és Nye, J. (2018). *The cooperative rivalry of US-China relations*. Project Syndicate. <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-america-relationship-cooperative-rivalry-by-joseph-s-->

hidegháborúnak sem, így kemény rivalizálásról („hard rivalry”) még nincs szó. Thomas J. Christensen három feltétel teljesülésének hiányára hivatkozik, mikor a kínai-amerikai rivalizálás nem hidegháborús jellegéről beszél: 1. Az Egyesült Államok és Kína nem vesz részt globális ideológiai harcban, 2. a mai globalizált világ nem osztható élesen elkülönülő gazdasági tömbökre, 3. az Egyesült Államok és Kína nem vezet egymással szemben álló szövetségi rendszereket, amelyekkel a 20. században proxy-háborúkat vívtak egymással szemben. Dolgozatomban ezért David Shambaugh „soft rivalry” elméletét alkalmazom a Kína és az Egyesült Államok közötti vetélkedés leírására.

David Shambaugh²⁴ a kínai-amerikai rivalizálásra az úgynevezett „soft rivalry”, azaz puha rivalizálás kifejezést használta, mely szerint a két nagyhatalom közötti verseny jelenlegi formájában még nem kemény versengés egymással. Ezt az alábbi tényezőkkel támasztja alá: Elsőként a kínai-amerikai versengés nem az amerikai-szovjet hidegháború újra játszása, még ha vannak is hasonlóságok: kontinensnyi méretű versenytárs egy nem demokratikus, elnyomó politikai berendezkedéssel és globális ambíciókkal.²⁵ Azonban jelen vannak meghatározó különbségek is: Kína – ellentétben a Szovjetunióval – szorosan integrálódott a nemzetközi termelési és kereskedelmi láncokba, továbbá gazdasági sikerét sokkal erőteljesebben tudja átalakítani stratégiai és diplomáciai előnnyé.²⁶ Ahogy Jake Sullivan és Kurt M. Campbell írta a *Foreign Policy*-ben: „Kína ma egy egyenrangú versenytárs, amely gazdaságilag félelmetesebb, diplomáciai szempontból kifinomultabb és ideológiailag rugalmasabb, mint a Szovjetunió valaha is volt”.²⁷ Ennél fogva sokkal nehezebb elhatárolni a felrajzolt érdekszférákat, ez különösen igaz a dolgozatban tárgyalt Délkelet-Ázsiára is. Ebből következik a második tényező is, miszerint a globális világrendszer multipolárisnak tekinthető, nem csupán két vezető szereplő van a nemzetközi rendszerben, és ez a délkelet-ázsiai régióban is nyomon követhető. Az amerikai és a kínai befolyáson kívül jelen van a japán, dél-koreai, európai, indiai, orosz érdekérvényesítés is. A hidegháborúban a két fél kapcsolatát leginkább az akció-reakció jelenségpárral lehetett jellemezni,²⁸ azonban ez Shambaugh szerint nem írja le a jelenlegi

[nye-2018-11](#) és Rudd, K. (2020). The Avoidable War: The Case for Managed Strategic Competition. In *Asia Society Policy Institute*. <https://asiasociety.org/policy-institute/avoidable-war-case-managed-strategic-competition>. Letöltés dátuma: 2024.09.27.

²⁴ Shambaugh D. (2020) i.m.

²⁵ Sullivan, J., & Campbell, K. M. (2019). Competition without Catastrophe: How America can both challenge and coexist with China. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/china/competition-with-china-catastrophe-sullivan-campbell>. Letöltés dátuma: 2024.09.24.

²⁶ A világ országai közül 2/3-nál is többnek a legfontosabb kereskedelmi partnere, Shambaugh (2020) i.m.

²⁷ Sullivan, J., & Campbell, K. M. (2019). i.m.

²⁸ Magyarics, T. (2010). Az amerikai külpolitikai önkép és a hidegháború logikája. In *MKI-tanulmányok*. Magyar Külügyi Intézet.

amerikai-kínai rivalizálást. Az akció-reakció dinamikát a United States Institute of Peace riportja is vizsgálta, melyben Shambaugh-gal egy véleményre jutottak, mely szerint kevés bizonyítékot találtak a szakértői interjúk az akció-reakció ciklusokra és hogy nem jellemezhető szemet-szemért elvű válaszreakciók sorával a kapcsolat. Shambaugh szerint Kína sokkal inkább a saját pozíciójának előmozdítása, erősítése érdekében tesz lépéseket, mint az USA ellensúlyozására. Washingtonnak azonban ezen térnyerési törekvések folyamatos veszélyérzetet generálnak saját nagyhatalmi státuszának fenntarthatósága kapcsán.²⁹

Ebben a „puha rivalizálásban” felmerül a kérdés, hogy Délkelet-Ázsia hogyan viszonyuljon a két nagyhatalomhoz, tekintve a múlt korábbi versengéseit és az esetleges oldálváltással járó hátrányokat is. Hogyan pozicionálják magukat a nagyhatalmakkal szemben, oly módon, hogy a lehető legtöbb előnyt élvezzék, ugyanakkor védekezzenek az erősebb hatalmak által jelentett nemkívánatos veszélyek ellen? Ennek a megoldására alakult ki a régió országaiban a hedging, azaz a bebiztosítás stratégiája³⁰.

2.3. A bebiztosítás, mint középutas viselkedésforma

A bebiztosítás stratégiájának értelmezéséhez először a realista iskola hatalmi egyensúly koncepcióját kell megvizsgálnunk. A hatalmi egyensúly rendszerében a nagyhatalmakhoz való hozzáállás két módon lehetséges. Elsősorban a „balancing”, ellensúlyozás stratégiája, amely Kenneth Waltz szerint a gyakoribb jelenség a kettő közül, mivel, ha az államok a „bandwagoning”, potyautasság stratégiáját követnék, akkor a nemzetközi rendszerben a hierarchia lenne jellemző, nem pedig az anarchia, amely a realizmus alaptézise.³¹ Az ellensúlyozás értelmében egy másik nagyhatalommal, vagy több kisebb és középhatalommal szövetkezve ellensúlyozzák a fenyegetést, vagy veszélyt jelentő nagyhatalmat. A külső ellensúlyozás mellett a belső ellensúlyozás is jelen lehet, mely szerint az államok növelik saját katonai erejüket és gazdasági képességeiket, hogy egyensúlyban tartsák a növekvő fenyegetést.³² Ezzel szemben a potyautasságot³³ követő állam alárendeli magát egy nagyhatalomnak, és elfogadja a hierarchikus viszonyt a nagyobb erővel rendelkező állammal

http://www.grotius.hu/doc/pub/TNFWIL/2010_63_magyarics_tamas_az_amerikai_kulpolitikai_onkep.pdf.
Letöltés dátuma: 2024.10.02.

²⁹ Moyer, J. (2021). China-US competition, Measuring global influence. In *Atlantic Council*.
<https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/06/China-US-Competition-Report-2021.pdf>.
Letöltés dátuma: 2024.10.02.

³⁰ Shambaugh (2020) i.m.

³¹ Waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. Addison-Wesley Publishing Company.

³² Bán Z. (2021) i.m.

³³ Waltz, K. (1979) i.m.

szemben a külső fenyegetés ellen,³⁴ vagy teheti ezt a potyautassággal járó gazdasági előnyök kihasználásnak érdekében is.³⁵ Azonban ez a kettős koncepciót kritikák sora érte a délkelet-ázsiai országok viselkedése miatt Kína felemelkedése idején, hiszen az államok reakcióját nem lehetett tisztán ellensúlyozás és a potyautasság koncepciójával jellemezni. A kritika fő gondolata a kelettel való kereskedelem és a nyugattal való védelmi együttműködések fennállása volt. Ennek okán Evelyn Goh jött elő először a bebiztosítás elméletével, amit a délkelet-ázsiai államok viselkedésére vetített le. Az elméletet a hedging gazdasági terminusból vezette le, melynek fogalma a kockázatok minimalizálása és a nyereség maximalizálása.³⁶ A bebiztosítás stratégiája a potyautasság és az ellensúlyozás között helyezkedik el, kihasználva mindkettőnek az előnyeit. „Kuik Cheng-Chwee szerint a bebiztosítás nagy bizonytalansági környezetben és nagy téttel járó helyzetekben megjelenő biztosítékkereső magatartás. E magatartásnak három jellemzője van: a) egyértelmű elköteleződéstől való tartózkodás, b) ellentétes intézkedésekkel ellensúlyozni a kockázatokat (kétértelműség fenntartása), c) kapcsolatok diverzifikálása a menekülő útvonal kiépítése érdekében. (Bán Zoltán fordítása)”³⁷ A bebiztosítás különbözik az ellensúlyozástól, amely főként azon alapul, hogy az államot megvédje az azonosított és egyértelmű biztonsági fenyegetésektől, a bebiztosítás leginkább a kockázatkezelésre összpontosít, melynek a célja a potenciális biztonsági kockázatok, azoknak a bekövetkezésük esélyének kezelése, valamint a potenciális fenyegetések bekövetkezése esetén a károk enyhítése és a maximálsi nyereség elérése.³⁸ Tehát a bebiztosítás egy komplexebb környezetben értelmezi az államok viselkedését. Ahogy Kuik írása alapján is láthatjuk az egyértelmű elköteleződés kizárja a hedging stratégiáját, ezért a bebiztosítást követő államok nem sorolhatóak a potyautas kategóriába, azonban mindkettőből kinyerik a számukra legelőnyösebb részeket. [ld. 2. ábra]

	Bandwagoning-potyautasság	Hedging-Bebiztosítás	Balancing-Egyensúlyozás
Fenyegető hatalomhoz való hozzáállás	Teljes támogatás és elköteleződés egy hatalom mellett (növekvő)	Nem állásfoglalás / semlegesség / egyensúlyban maradás / többirányú közeledés	Teljes támogatás egy hatalom mellett egy másik ellen (növekvő hatalom vagy növekvő fenyegetés).

³⁴ Walt, S. M. (2000). Alliances: Balancing and bandwagoning. In R. Art & R. Jervis, *International politics: Enduring concepts and contemporary issues*.

³⁵ Schweller, R.L. (1994). Bandwagoning for profit. Bringing the revisionist state back in. *International Security*, 19(1), 72-107.

³⁶ Jones, D. M., & Jenne, N. (2022). Hedging and grand strategy in Southeast Asian foreign policy. *International Relations of the Asia-Pacific*, 22. <https://doi.org/10.1093/irap/lcab003>

³⁷ Kuik, C. (2020). i.m.

³⁸ Chan, L. (2020). Hedging or balancing? Australia and New Zealand's differing China strategies. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2020/07/hedging-or-balancing-australia-and-new-zealands-differing-china-strategies/>. Letöltés dátuma: 2024.10.06.

	hatalom vagy növekvő fenyegetés)		
Fő motiváció	Haszon keresése: Profit maximalizálása / Biztonsági fenyegetés minimalizálása.	A kockázatok minimalizálása és a nyereség maximalizálása a szuverenitás megtartása mellett	Biztonság keresése: A legerősebb hatalom kiegyensúlyozása
Fő eszközök	Elsősorban politikai eszközök (teljes engedelmesség kifejezése) + bármely egyéb eszköz.	Az összes rendelkezésre álló eszköz kétoldalú alkalmazása (pl. gazdasági-katonai eszközök)	Elsősorban katonai eszközök (szövetség és fegyverkezés) + bármely egyéb eszközök és eszközrendszerek.

2. ábra: A három elmélet összehasonlítása, és a bebiztosítás középútas jellege. Saját készítés, adatok forrása: <https://muse.jhu.edu/pub/70/article/925575/pdf>

Kei Koga szerint a bebiztosítás stratégiája a bipoláris rendszerekben, azaz a kemény rivalizálás időszakában nem igazán működik, mivel a két szuperhatalom általában egymással szemben próbál egyensúlyt tartani, így a kisebb államok számára nehéz megőrizni a stratégiai kétértelműséget vagy semlegességet. Ennek következtében visszakorlátozódik a választási lehetőségük az ellensúlyozásra és a potyautasságra. A hidegháború időszakában is a befolyási övezetek egyértelmű kijelölésére törekedtek a szuperhatalmak, így az el nem kötelezettek mozgalmának is nehéz dolga volt, végül például a Fülöp-szigeteknek is oldalt kellett választani, Laoszban pedig proxy háború tört ki.³⁹ Ezzel szemben a jelenlegi puha rivalizálás kedvez a bebiztosítás stratégiájának, hiszen az instabil környezetet megadja a két nagyhatalom versengése, azonban nincsenek erősen elhatárolt övezetek. A puha rivalizálás és a bebiztosítás kapcsolatát Kuik írásában is fellelhetjük. Kuik szerint 3 jelenség kedvez a bebiztosítás viselkedésének alkalmazásához: a.) a közvetlen fenyegetés hiánya, amely arra kényszeríthet egy államot, hogy egy hatalommal szövetkezzen a védelem érdekében (ellensúlyozás), b.) az ideológiai törésvonalak hiánya, amelyek mereven ellentétes táborokra osztanak az államokat (potyautasság); a kemény (all-out) nagyhatalmi rivalizálás hiánya, amely a kisebb államokat arra kényszerítheti, hogy oldalt válasszanak.⁴⁰

Így történt Délkelet-Ázsiában is, ahol a bebiztosítás megjelenését az 1970-es évekhez kötik, előtte a függetlenség megszerzését követően az ellensúlyozás volt a domináns stratégiai törekvés. A régiót érintő változások, mint a kínai-orosz eltávolodás, a nyugati hatalmak

³⁹ Koga, K. (2018). The concept of “Hedging” revisited: the case of Japan’s foreign policy strategy in East Asia’s power shift. *International Studies Review*, 20(4), 633–660. <https://doi.org/10.1093/isr/vix059>. Letöltés dátuma: 2024.10.08.

⁴⁰ Kuik, C. (2008). The Essence of Hedging: Malaysia and Singapore’s Response to a Rising China. *Contemporary Southeast Asia*, 30(2), 159–185. <https://doi.org/10.1355/cs30-2a>. Letöltés dátuma: 2024.10.08.

jelenlétének csökkenése és az Egyesült Államok és Kína közeledése, valamint a szovjet ideológia terjesztése Indokínában lehettek a közvetlen kiváltóokok a bebiztosítási viselkedés megjelenéséhez, mivel ezek a változások felerősítették a bizonytalanságot a nagyhatalmak felé, és így a kiszámíthatatlanság is növekedett az országok nagyhatalmi kapcsolatában. Emiatt megfigyelhető az áttérés a bebiztosítás stratégiájára, az oldalválasztás elutasítására és a szándékosan mindkét hatalmi centrum felé gesztusokat tevő döntések és intézkedések hozására.⁴¹ Az új viselkedésforma először Malajziában, a Fülöp-szigeteken és Thaiföldön jelent meg, majd Indonéziában, Szingapúrban és Bruneiben is felfedezhető lett a hidegháború lezártát követően.⁴² A délkelet-ázsiai államok a jelenlegi kínai-amerikai rivalizálásban is úgy helyezkedtek el a két óriással szemben, hogy a bebiztosítás mindhárom jellemző eleme megjelenik: nem választottak egyértelműen oldalt, a két nagyhatalom szempontjából ellentétes hatásokkal járó, kétoldalú döntéseket hoztak a különböző kockázatok ellensúlyozására, valamint diverzifikálták stratégiai kapcsolataikat, hogy a lehető legnagyobb mértékben megőrizzék autonómiájukat.⁴³

2.4. Bebiztosítás megjelenése a fegyverbeszerzésekben

A fent említett három alapelv jól megfigyelhető a régió országainak fegyverbeszerzési stratégiáiban is, ezért kutatásomban ezt a kulcsterületet választottam a hedging stratégia mélyebb vizsgálatára. Az alfejezetben bemutatom a három alapelv megvalósulását a védelmi beszerzésekben is:

1. Egyértelmű elköteleződéstől való tartózkodás: Az országok kerülnek, hogy teljesen elkötelezzék magukat egyetlen nagyhatalom mellett, amit az is bizonyít, hogy a 11 délkelet-ázsiai ország fegyverbeszerzései között nincs olyan kiemelt partner, aki dominálná az adott piacot, melyet részletesen kifejték a gyakorlati részben. 2013 és 2024 között Oroszország 21%-kal, Egyesült Államok 17%-kal, Kína 9,9%-kal, Dél-Korea 9,3%-kal járult hozzá a délkelet-ázsiai fegyverimporthoz, mely kirajzolja a diverzifikációt a beszerzésekben.⁴⁴
2. Kétértelműség fenntartása: Ezt a stratégiát különösen akkor figyelhetjük meg, ha párosával vizsgáljuk az intézkedéseket. Például a délkelet-ázsiai országok jelentős gazdasági és befektetési kapcsolatokat ápolnak Kínával, miközben a biztonsági szektorban inkább az

⁴¹ Kuik, C. (2008).

⁴² Kuik, C. (2016). How Do Weaker States Hedge? Unpacking ASEAN states' alignment behavior towards China. *Journal of Contemporary China*, 25(100), 500–514. <https://doi.org/10.1080/10670564.2015.1132714> . Letöltés dátuma: 2024.10.12.

⁴³ Kuik, C. (2020) i.m.

⁴⁴ Stockholm International Peace Research Institute. (2013-2024). *SIPRI arms transfer database* <https://www.sipri.org/databases/armstransfers>. Letöltés dátuma: 2024.09.17.

Egyesült Államok és a nyugati hatalmak mellett döntenek. A dolgozat gyakorlati részében ennek a kétoldalú megközelítésnek a hatásait vizsgálom, ahol a kínai gazdasági befolyás sikerét vetem össze az amerikai és nyugati fegyverimportokkal.

3. Kapcsolatok diverzifikálása: A régió országainak diverzifikációs stratégiája jól kirajzolódik, amit majd a gyakorlati rész is szemléltet. Az államok különböző forrásokból szereznek be fegyvereket, hogy többoldalú kapcsolatokat építsenek ki és fenntartsák a rugalmasságukat.

Mindezek alapján választottam a fegyverbeszerzési adatokat a kutatás alapjául, mivel a hedging stratégia mindhárom kulcseleme tetten érhető ezen a területen. Ezáltal a fegyverkereskedelem elemzése alkalmas eszköz a hipotézisek igazolására és a régióban megfigyelhető tendenciák bemutatására.

3. GYAKORLATI RÉSZ

3.1. Kínai stratégia Délkelet-Ázsiában

Xi Jinping 2013-ban fogalmazta meg a szomszédság/periféria diplomáciát, amely a Kínához közel elhelyezkedő térségeket, beleértve Délkelet-Ázsiát is érintette és számukra „közös sorsközösséget” vázolt fel, mely a kölcsönösen előnyös együttműködésekben alapul. Célja elsősorban az volt, hogy a szomszédos országokat gazdasági, politikai, kulturális, társadalmi és biztonsági téren is egy Kína-központú hálózatba integrálja.⁴⁵ Természetesen a jövőkép kulcsszektora a gazdasági volt, itt történtek a legfontosabb intézkedések, mint az Övezet és Út Kezdeményezés, mely két részre osztható: A Selyemút Gazdasági Övre és a 21. századi Tengeri Selyemútra. Délkelet-Ázsia a Tengeri Selyemút keretein belül kapta a legtöbb támogatást.⁴⁶

Az Övezet és Út Kezdeményezés (BRI- Belt and Road Initiative) keretein belül Délkelet-Ázsiában számtalan beruházás valósult meg, illetve kezdődött el. Thaiföldön például a legnagyobb beruházás a Thai-Kínai gyorsvasút, mely 2028-ra összekötné Bangkokot Pekinggel, Laoszt is érintve.⁴⁷ A Fülöp-szigeteken főként hídfejlesztések⁴⁸, Kambodzsában

⁴⁵ Stromseth, J. (2019). *Don't make us choose: Southeast Asia in the throes of US-China rivalry*. The Brookings Institution. Retrieved October 20, 2024, from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/10/FP_20191009_dont_make_us_choose.pdf. Letöltés dátuma: 2024.10.12.

⁴⁶ Klemensits, P. (2023). Az amerikai és a kínai geostratégiai érdekek ütközése Délkelet-Ázsiában a Fülöp-szigetek példáján megtekintése. *Nemzet És Biztonság*, 2023(3), 4–26. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/7215/5901>. Letöltés dátuma: 2024.10.11.

⁴⁷ Briefing, A. (2024, June 26). *Accelerating Connectivity: The Thailand-China Railway Project*. ASEAN Business News. <https://www.aseanbriefing.com/news/accelerating-connectivity-the-thailand-china-railway-project/>. Letöltés dátuma: 2024.10.12.

⁴⁸ Klemensits, P. (2023) i.m.

autópálya építés, Vietnámban vasútjavítások folytak. Indonéziában történtek a legnagyobb fejlesztések a BRI keretein belül, autópálya, gyorsvasút, város- és bányászati fejlesztések. Malajziában több szektorban történt beruházás, a legnagyobb haszon azonban a munkahelyteremtésből és a munkavállalók képzéséből adódott. A BRI szerepe Mianmarban is jelentős, a projektek főként a vízenergiára, és a közös határ iparövezeteinek összekapcsolhatóságára koncentráltak.⁴⁹

3. ábra: Piros szaggatott vonallal láthatóak a Kína által követelt területek, azaz a „nine-dash-line”, világos késsel pedig az EEZ-zónák jelölve. Piros karikával jelöltem a vitatott sziget-csoportokat és tengeri területeket a Dél-keletázsiai-régióban. Kép forrása: CSIS

Kínának a hatalmi befolyás gazdasági eszközökkel való kiterjesztésén túl, katonai expanziós törekvései is vannak Délkelet-Ázsiában, a Dél-kínai-tengeren. Ez nem meglepő, ha a tenger geostratégiai jelentőségét megvizsgáljuk. A világ tengeri összkereskedelmének egyharmada, mintegy 3,37 billió dollár értékben itt halad el⁵⁰; a globális halállomány 12%-a⁵¹ itt található; valamint a világ cseppfolyósított földgázának 40%-a is ezen a területen keresztül

⁴⁹ Busbarat, P., & Ali, E. (2023). *How Has China's Belt and Road Initiative Impacted Southeast Asian Countries?* Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved October 7, 2024, <https://carnegieendowment.org/posts/2023/12/how-has-chinas-belt-and-road-initiative-impacted-southeast-asian-countries?lang=en>. Letöltés dátuma: 2024.10.12.

⁵⁰ Council on Foreign Relations. (2021). *Territorial disputes in the South China Sea*. Global Conflict Tracker.. <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/territorial-disputes-south-china-sea>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁵¹ Rabbani, A. (2019). China's hegemony in the South China Sea. *World Affairs: The Journal of International Issues*, 23(3), 66–79.

halad át.⁵² Kína is erősen érintett ebben nyilvánvaló földrajzi okokból, a legtöbb árut a Délkínai-tengeren juttatják tovább. Azonban nem csak egy ország használja a vizeket, Kína után a legtöbb árut Dél-Korea, Japán, Szingapúr, Thaiföld és Vietnam szállítja a tengeren keresztül. Nem is beszélve arról, hogy a Dél-kínai-tengert kilenc partmenti ország fogja közre. [ld. 3. ábra]

A kínai területi igények nem újkeletűek, már a 20. század elején hadihajót küldtek a Paracel-szigetekhez és igényt tartottak rá. 1936-ban jelent meg az elhíresült „Nine-dash line”, azaz „Kilencszakaszos-vonal” térkép, melyet később arra használt fel Peking, hogy igazolja területi igényeit. A követelések egy U-alakú területet határolnak le, amelybe a fent említett szigetcsoportok is benne vannak.

Az első jelentős konfliktus 1974-ben történt, amikor Kína átvette a Paracel-szigetek ellenőrzését a helyi dél-vietnami erők felett aratott győzelmével. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Tengerjogi Egyezményét (UNCLOS) a tengeri területi viták kezelésére bővítették ki, és 1982-ben fogadták el, amelyben a parti tengert legfeljebb 12 tengeri mérföldben, a csatlakozó övezetet legfeljebb 24 tengeri mérföldben, és a kizárólagos gazdasági övezetet (EEZ) legfeljebb 200 tengeri mérföldben határozták meg.⁵³ Ezek alapján mind a Paracel-, mind a Spratly-szigetek olyan területen fekszenek, amely Kína és Vietnam partjaitól mért 200 tengeri mérföldes övezetbe eshet, így mindkét ország igényt formálhat rájuk az EEZ-szabályozás szerint.⁵⁴ Fontos kiemelni, hogy a 200 mérföldes EEZ nem ad automatikus területi jogot, hanem csak a gazdasági erőforrások hasznosításának kizárólagos jogát biztosítja, ha a terület vitamentes, azonban Kína teljes igényt tartott a szigetekre és a Paracel-szigeteket archipelágikus státuszúvá⁵⁵ kívánta emelni.

A feszültség az UNCLOS ratifikálásával sem szűnt meg, az 1970-es és 80-as évek vietnami-kínai szigetvitákat követően Kína már más országok kizárólagos gazdasági övezetében is követeléseket támasztott. Az elmúlt évtizedben leginkább a Fülöp-szigetekkel szemben történtek követelések, Manila a sorozatos incidensek miatt az Állandó Választottbíróshoz fordult az ENSZ Tengerjogi Egyezményére hivatkozva, melyben a „kilencszakaszos vonal” jogi érvényességét támadta. Az Állandó Választottbíróság négy fő

⁵² Sacks, B. J. (2022). *The political geography of the South China Sea disputes: A RAND research primer*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA2021-1.html>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁵³ Az Egyesült Nemzetek tengerjogi egyezménye. (n.d.). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/united-nations-convention-on-the-law-of-the-sea.html>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁵⁴ Sacks, B. J. (2022) i.m.

⁵⁵ Ez a státusz lehetővé teszi, hogy az ország az összes szigetét, valamint az azokat körülvevő tengeri területeket egy egységes jogi egységként kezelje. Ennek következtében a szigetek közötti vizek – az úgynevezett archipelágikus vizek – az állam fennhatósága alá tartoznak, még akkor is, ha azok nem minősülnek nemzetközi jogi értelemben belvizeknek.

kérdéskört vitatott meg: 1. a Bíróság rendelkezik a joghatósággal a szuverenitás és határkijelölés kérdésében, 2. Kína nem követelheti a kilencszakaszos vonal területeit, mivel nincs összhangban az UNCLOS szabályaival, 3. a Kína által épített mesterséges szigetek nem jogosultak tengeri határok meghatározására, azaz nem bővíthető velük az EEZ határvonala, 4. Kína tevékenységei a Fülöp-szigetek kizárólagos gazdasági övezetében sértik a Fülöp-szigetek szuverén jogait.⁵⁶

Peking újabb lépése a terület követelésre a mesterséges szigetek felhúzása. Ezek a létesítmények a Spratly-szigeteken helyezkednek el. A mesterséges sziget építése nem volt újkeletű dolog a történelemben, azonban Kína tevékenységének a mértéke és gyorsasága volt az, ami aggodalmat keltett a többi országban, csak 2013 december és 2015 június között 11,7 négyzetkilométernyi korallzátonyt töltöttek fel.⁵⁷ Felbukkantak olyan szatellit-képek, amelyek arról tudósítottak, hogy a mesterséges szigetek katonai repülőgépek leszállására alkalmas pályák épültek, illetve ballisztikus rakéták telepítésének a nyomain is láthatóak.⁵⁸

Összegezve Kína dél-kínai-tengeri követeléseit, befolyásépítésének gyakorlatát gyakran szalámi-taktikaként is szokták jellemezni, mivel apró lépésekben haladnak, apró szeleteket vágnak a területekből, ám ezen lépések egyike sem jelent önmagában háborús okot. A kínai szalámi-taktika apró lépésekkel alakítja át a status quo-t, fokozatosan növelve Kína jelenlétét a térségben.⁵⁹ Kína célja tehát, hogy a Dél-kínai-tenger stratégiai jelentőségű térségét saját befolyási övezetévé tegye, ezzel biztosítva a tengeren keresztüli kereskedelmi útvonalakat, valamint az itt található természeti erőforrások, például halállományok és potenciális energiahordozók kihasználásának lehetőségét.⁶⁰ Mint láthatjuk, Kínának az érdekérvényesítése két területen mutatkozik meg leginkább, gazdasági vonalon a BRI segítségével, és a tengeri követelések a katonai erejének és mesterséges szigetépítésének köszönhetően. A délkelet-ázsiai országok, főként azok, amelyek érintettek a tengeri vitában is, nehéz helyzetben vannak, hiszen a gazdasági előnyök miatt a BRI-ben való részvétel igen kívánatos, azonban a területi viták miatt óvatosan kell Kínától elköteleződniük, ebben azonban a bebiztosítási stratégia segíthet,

⁵⁶Singh, V., & Rana, C. (2024). *Clashes in the South China Sea, looking back at the PCA Ruling*. 9DashLine. <https://www.9dashline.com/article/clashes-in-the-south-china-sea-looking-back-at-the-pca-ruling>. Letöltés dátuma: 2024.10.19.

⁵⁷Klemensits, P. (n.d.). A tisztázatlan tengeri határok értelmezésének problémája Délkelet-Ázsiában: A dél-kínai-tengeri konfliktus és a kínai-amerikai geostratégiai küzdelem [PowerPoint slides]. Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány. <https://www.mrtt.hu/vandorgyulesek/2017/11/klemensits.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁵⁸Sacks, B. (2022). i.m

⁵⁹O'Rourke, R. (2021). U.S.-China Strategic Competition in South and East China Seas: Background and Issues for Congress [Updated February 18, 2021]. *Library of Congress. Congressional Research Service*. <https://www.hsdl.org/?abstract&did=850196>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁶⁰O'Rourke, R. (2021). i.m.

és az Egyesült Államokhoz is fordulhatnak a maximális nyereség és a minimális kockázat elérésének érdekében.

3.2. Az Amerikai Egyesült Államok stratégiája

Az Egyesült Államok Ázsia-politikája már a 19. század óta jelentős szerepet tölt be, és a Nixon-kormányzat idején markáns fordulatot hozott a hidegháború alakulásában is, új alapokra helyezve az amerikai-kínai kapcsolatokat. A dolgozat szempontjából az Obama adminisztráció által 2011-ben megformált külpolitikai súlypont-áthelyezés, az “Ázsiai fordulat” (Pivot to Asia) névre keresztelt stratégia, a Trump adminisztráció Indo-csendes-óceáni stratégiája és a Biden-kormányzat Indo-csendes-óceáni Gazdasági Keretrendszere mutatja meg az USA Délkelet-Ázsiához és szélesebb kontextusban a csendes-óceáni térséghez való hozzáállását.

Hillary Clinton, Barack Obama külügyminisztere 2011-ben publikálta az “America’s Pacific Century”⁶¹ - Amerika Csendes-óceáni évszázada (szerző fordítása) című cikkét a Foreign Policy-ben, ahol először használta a “pivot” - fordulat kifejezést és fektette le az ázsiai kontinens felé orientált külpolitikai stratégia alapjait. Az ázsiai fordulat vagy más néven “újraegyensúlyozási” koncepció nem volt váratlan az Obama adminisztrációtól, az elnök már 2009-ben arról beszélt, hogy az USA erőteljesen részt kíván venni a csendes-óceáni térség formálásában, megerősíti a katonai jelenlétet és kiemelt figyelmet fordít a térségbeli szövetségekre. Ha az Egyesült Államok hagyományos Ázsia-politikáját vizsgáljuk, akkor megfigyelhető, hogy az előnyben részesített irány északkelet-ázsiai volt. Clinton szakértői, kiemelve Kurt Campbellt,⁶² sikeresen meggyőzték a külügyminisztert, hogy Délkelet-Ázsiát kiemelt prioritású térségként kell kezelni a régióban rejlő gazdasági érdekek miatt.⁶³ Ennek hangsúlyt adva Clinton, első amerikai külügyminiszterként 11 délkelet-ázsiai országot látogatott meg hivatali ideje alatt. Az Obama-kormányzat 2010 és 2016 között több, mint 4 milliárd dollárnyi támogatást nyújtott a régiónak, és elindította az Alsó-Mekong-kezdemenyezést is. Az új stratégia egyik kiemelt pontja volt a Transz-csendes-óceáni Partnerségi Megállapodást (TPP), melyben a világ legnagyobb szabadkereskedelmi

⁶¹ Clinton, H. (2023). Hillary Clinton: America’s Pacific Century and the Pivot to Asia. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/> Letöltés dátuma: 2024.10.20.

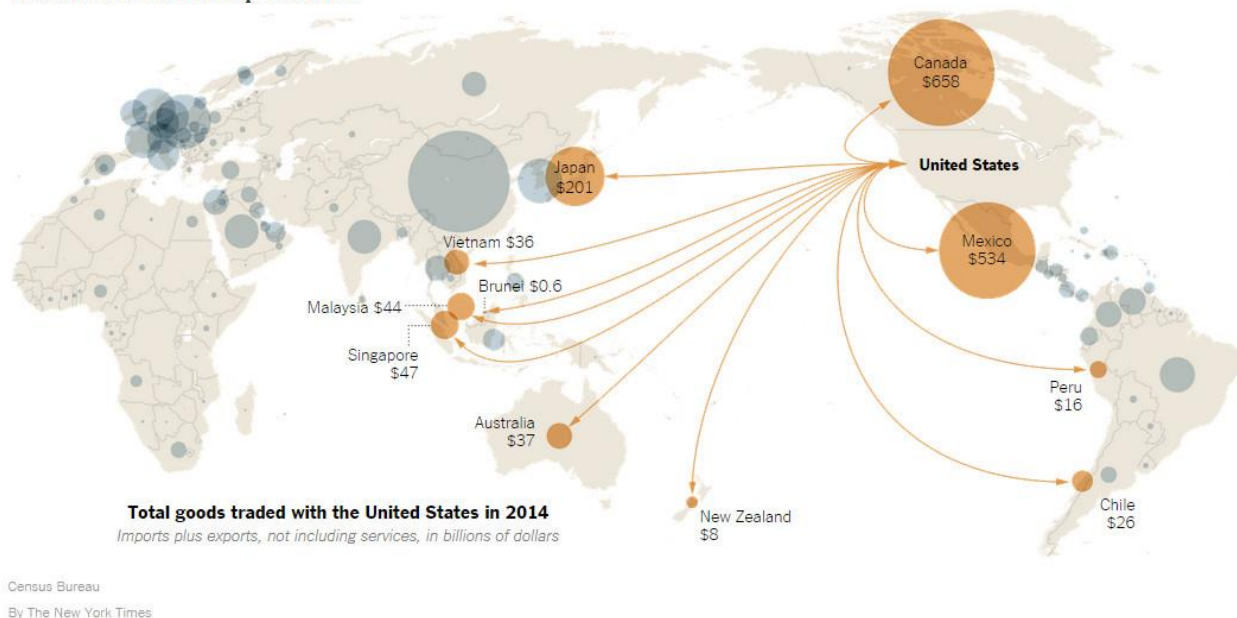
⁶² Assistant Secretary of State for East Asia and the Pacific és a pivot stratégia egyik legfontosabb agytrösztje

⁶³ McBride, J. (2021). What’s next for the Trans-Pacific Partnership (TPP)? *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/background/what-trans-pacific-partnership-tpp>. Letöltés dátuma: 2024.10.20.

megállapodása lett volna, és a világgazdaság 40 százalékát foglalta volna magába, azonban az elnökválasztást követően Donald Trump felmondta azt.⁶⁴

A TPP keretein belül 90%-os importvám-csökkentést terveztek 20 évre ütemezve, továbbá munkaügyi és környezetvédelmi normákat, kereskedelmi szabályozásokat és a szellemi tulajdon védelmét építették bele a megállapodás terveibe. A TPP az Amerikai Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság 2015-ös számításai szerint 42,7 milliárd dolláros GDP növekedést⁶⁵ hozott volna az Egyesült Államoknak, a Peterson Institute for International Economics (PIIE) szerint a reáljövedelem-index⁶⁶ pedig 131 milliárdos növekedést mutatott 2030-ig bezárólag a TPP részvétellel.⁶⁷

Trans-Pacific Partnership Countries

4. ábra: A TPP-t aláíró országok összkereskedelme az Egyesült Államokkal. Kép forrása: NY Times

A TPP nem csupán gazdasági előnyökkel járt volna, hanem ezekből adódóan geopolitikai státuszjavulást is eredményezett volna, hiszen a TPP segítségével az Egyesült Államok a térség kereskedelmének aktív és megkerülhetetlen alakítójává vált volna egy olyan területen, amelyben Kína domináns szereplő a régióban.⁶⁸ Donald Trump nem csak a TPP-ből

⁶⁴ Háda, B. (2021). i.m. és McBride, J. (2021). i.m.

⁶⁵ Broadbent, M. M., & et al. (2015). *Trans-Pacific Partnership Agreement: Likely Impact on the U.S. Economy and on Specific Industry Sectors*. United States International Trade Commission. <https://www.usitc.gov/publications/332/pub4607.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁶⁶ Györfyné Kukoda, A. (n.d.). Reáljövedelem-index. In *Közzszolgálati Online Lexikon*. <https://lexikon.unike.hu/szocikk/realjovedelem-index/>. Letöltés dátuma: 2024.10.10.

⁶⁷ Petri, P. A., & Plummer, M. G. (2016). The economic effects of the Trans-Pacific Partnership: new estimates. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2723413>. Letöltés dátuma: 2024.10.12.

⁶⁸ <https://www.cato.org/blog/5-years-later-united-states-still-paying-tpp-blunder>

való visszavonulásával formálta az Egyesült Államok “rebalancing” stratégiáját. Az Obama adminisztráció alatti finomkodó retorika Kínával szemben Trump alatt eltűnt, a 2017-es Nemzeti Biztonsági Stratégia kijelentette, hogy Kína, Oroszország mellett a legnagyobb fenyegetést jelenti az Egyesült Államok számára.⁶⁹ Az NBS-sel természetesen összhangban a Nemzeti Védelmi Stratégia (NDS) is megnevezte a kínai fenyegetést:

“Kína stratégiai versenytárs, amely a kizsákmányoló gazdasági intézkedései révén megfélemlíti szomszédait, miközben militarizálja a dél-kínai-tengeri területeket.”⁷⁰

A Trump-kormányzat a stratégiai alapokra helyezve behozta a köztudatba az Indo-csendes-óceáni térség kifejezést és megalkotta a “Free and Open Indo-Pacific” (FOIP) - Szabad és Nyílt Indo-csendes-óceáni térség koncepcióját.⁷¹ Ez a koncepció 2019-ben az Indo-Pacific Strategy-ben csúcsosodott ki, amely már hivatalos stratégiai dokumentumként szolgált. A FOIP koncepcióban és további Trump alatt kiadott Indo-csendes óceáni térségre vonatkozó stratégiában is megtalálhatjuk azokat az elemeket, amelyeket Obama “pivot” stratégiájában is. Például a Védelmi Minisztérium által kiadott ágazati stratégia, az Indo-Pacific Strategy Report ugyanazokkal a kulcsszavakkal dolgozott, mint a “Rebalancing”: “Preparedness, Partnerships and Network” - Készültség, partnerségek és hálózat.⁷² Ezeket megvizsgálva kijelenthető, hogy a Trump adminisztráció leginkább retorikájában tért el az Obama kormányzattól.⁷³

Érdemes kitérni a védelmi aspektusra is, hiszen Trump alatt talán ebben a szektorban történt a legpozitívabb változás Délkelet-Ázsia szemszögéből. Ez megnyilvánult a fegyvereladásokban is [ld 5. ábra]:

Ország	Egyesült Államoktól rendelt fegyverrendszerek száma az első Trump-adminisztráció alatt (2016-2020)
Brunei	1 db
Indonézia	16 db

⁶⁹ Trump, D. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. The White House. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.15.

⁷⁰ Department of Defense. (2018). *2018 National Defense Strategy Summary*. U.S. Department of Defense. <https://dod.defense.gov/portals/1/documents/pubs/2018-national-defense-strategy-summary.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.22.

⁷¹ Scott, D. (2018). The Indo-Pacific in US Strategy: Responding to power Shifts. *Rising Powers Quarterly*, 2(2), 19–43. <https://risingpowersproject.com/wp-content/uploads/2018/10/vol3.2-scott.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.22.

⁷² Shambaugh D. (2020) i.m

⁷³ Háda, B. (2021). i.m.

Malajzia	4 db
Fülöp-szigetek	9 db
Szingapúr	4 db
Vietnam	3 db

5. ábra: A Egyesült Államoktól rendelt fegyverrendszerek száma a Trump-adminisztráció alatt (2016-2020) országra lebontva. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI Arms transfer database

Mind a régiónak mind pedig az Egyesült Államoknak előnyös volt ez, hiszen a délkelet-ázsiai országok fel tudták használni a fegyvervásárlásokat a bebiztosítás stratégiájuk alakítására, amit a következő fejezetben részletezek, az USA pedig megerősítette a pozícióját Kínával és Oroszországgal szemben, hiszen mindkét ország fegyverreladásai jelentősek voltak. Trump beleállt a Dél-kínai-tenger területi felosztásának vitájába is, ezért határozottabb fellépést és nagyobb katonai jelenlétet javasolt a térségbe, ami meg is valósult. Az amerikai haditengerészet 24 “Freedom of Navigation Operations” - szabad hajózási műveletet hajtott végre a Dél-kínai-tengeren, ez hatszorosa volt az Obama idején végrehajtottak.

Megjegyzendő, hogy Trump elnök részéről Délkelet-Ázsia már nem élvezte ugyanazt a személyes figyelmet, amit Obamától kapott. Trump csak egyszer látogatott el a Kelet-Ázsiai csúcstalálkozóra (EAS)⁷⁴, amiről idő előtt eltűnt, sőt ezt követően a csúcstalálkozó történetének legalacsonyabb rangú delegációját küldte a következő EAS-ra. Az elnöki látogatásai a Fülöp-szigetekre és Vietnamra korlátozódtak, amelyekkel sikerült javítani a viszonyt, de a térség többi országával már kevésbé. A Yusof Ishak Institute 2020-as, az ASEAN tagországok lakosságának körében végzett felmérésének keretében arra a kérdésre kereste a választ, hogy miként változott az Egyesült Államok kapcsolata Délkelet-Ázsiával a Trump-adminisztráció alatt az Obamakormányzathoz viszonyítva? A válaszadók 36,4% mondta azt, hogy szignifikánsan romlott, 40% pedig, hogy romlott.⁷⁵ Tovább erősíti ezt a benyomást az, hogy a régió olyan kulcsállamaiban nem volt amerikai nagykövet, mint Szingapúr és Thaiföld.⁷⁶

A kiemelt obamai figyelem után tehát egy trumpi háttérbeszorulás következett, viszont az amerikai választások eredménye után a délkelet-ázsiai lakosok bizakodók lettek újra: A közvélemény-kutatások alapján a Biden-kormányzattól a megkérdezettek 93,1%-a várta az USA-délkelet-ázsiai kapcsolatok javulását. Ez az eredmény főként a korábban már említett,

⁷⁴ Holmes, O. (2021, January 7). Trump skips East Asia Summit on final day of 12-day tour. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/us-news/2017/nov/14/donald-trump-skips-east-asia-summit-on-final-day-of-12-day-tour>. Letöltés dátuma: 2024.10.25.

⁷⁵ Mun, T. S., et al. (2020). *The State of Southeast Asia: 2020 Survey Report*. ASEAN Studies Centre at ISEAS-Yusof Ishak Institute. <https://think-asia.org/handle/11540/11709>. Letöltés dátuma: 2024.10.25.

⁷⁶ Shambaugh D. (2020) i.m

Trump idején végrehajtott közvélemény-kutatásokat tekintve különösen pozitív. Azonban Biden nem tért vissza demokrata elődje Délkelet-Ázsia politikájához, leginkább a trumpi külpolitika folytatólagosságát láthatjuk. Biden-kormányzat a tradicionális partnerekre fókuszált (Dél-Korea, Japán), a QUAD-ot⁷⁷ erősítette tovább, az ASEAN-ra és így a régióra kevés figyelem hárult. A Biden időszak stratégiája a 2022-ben kiadott Indo-Pacific Economic Framework (IPEF), mely a Kínával való gazdasági és technológiai rivalizálást foglalta magába. Ez azonban kevésbé érintette a technológiailag fejletlenebb ASEAN országokat, hiszen ebben a szektorban kevésbé jelentettek partnert (Szingapúr kivételével) az Egyesült Államoknak Kínával szemben. A régió országai a TPP újjáélesztését is várták Bidentől, ez azonban nem valósult meg, sőt a TPP utódját a Regional Comprehensive Economic Partnershipet⁷⁸, RCEP-t elvetették, mint kínai befolyású szervezetet. Ez azt eredményezte, hogy csökkent 2023-ban azoknak a délkelet-ázsiaiaknak az aránya, akik szerint az Egyesült Államok a globális szabadkereskedelem terén a legerősebb vezető szerepet tölti be, bár még így is az USA szerepel első helyen. Ezért Washington kevésbé bízhat abban, hogy a 11 ország készségesen támogatja majd a Kínával való rivalizálásban, sőt a délkelet-ázsiai országok politikája sem arról tanúskodik, hogy oldalt választanának, a következő fejezetben ezt a kiegyensúlyozó stratégiájukat fogom kifejteni.

3.3. A bebiztosítás gyakorlati alkalmazása Délkelet-Ázsiában

Ahogy a két stratégiából láthatjuk Délkelet-Ázsia főszerephez jutott a nagyhatalmi rivalizálásban: Kína a BRI-ben való részvételt és tengeri területeket, míg az Egyesült Államok Kína kiegyensúlyozását, és ezzel együtt Washington felé való elköteleződést szeretné a térségtől. A délkelet-ázsiai országok a történelmi áttekintésben kifejtett folyamatos nagyhatalmi szorítás után ragaszkodtak a szuverenitásukhoz, így egyik nagyhatalom felé sem kívántak elköteleződni, helyette az elméletben tárgyalt bebiztosítási stratégia felé fordultak, amelyet a kétértelmű döntések jellemeztek. Ha elköteleződés melletti döntést hoztak, akkor a másik pillanatban a konfrontációt választották. Együttműködés, elköteleződés és konfrontáció kombinációjával fenntartották szuverenitásukat és ennek segítségével maximalizálni kívánták a nyereséget és minimalizálni a kockázatokat.⁷⁹ Ezt tovább bizonyítja, hogy egyik ország sincs

⁷⁷ A QUAD, azaz Quadrilateral Security Dialogue, egy informális stratégiai fórum, amely négy országot – az Egyesült Államokat, Japánt, Indiát és Ausztráliát – foglal magában.

⁷⁸ McDonald, B. T. (2020, November 16). *What is the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)?* <https://www.bbc.com/news/business-54899254>. Letöltés dátuma: 2024.10.25.

⁷⁹ Deng, Y. (2024, August 11). *Southeast Asia's grand strategy: hedging*. Georgetown Journal of International Affairs. <https://gija.georgetown.edu/2024/08/12/southeast-asias-grand-strategy-hedging/>. Letöltés dátuma: 2024.10.25.

teljes mértékben kínai vagy amerikai befolyás alatt. Bár ehhez a legközelebb Kambodzsa áll, melyre a kínai „kliens-állam” megnevezést is használják,⁸⁰ de még Kambodzsa esetében is találunk a bebiztosítás enyhe formájára utaló jeleket: Hun Manet elnök látogatása a kambodzsai amerikai nagykövetségen, az UNGA gyűlés, ahova amerikai vezető üzletembereket hívott meg, illetve a 18 millió dolláros segély, melyet az Egyesült Államok Kambodzsának ígért.⁸¹ Mindez az amerikai kapcsolatok javulását mutatja és azt, hogy bár Kambodzsa legfontosabb partnere a Kínai Népköztársaság, ez mégsem terjed ki odáig, hogy Phnom Penht eltántorítsa a nyereségmaximalizálástól. Ez a viszonyrendszer nem egyedüli, minden délkelet-ázsiai országnak megvan a saját bebiztosítási viselkedése. A dolgozatban azonban terjedelmi okokból négy országot fogok vizsgálni.

3.4. Az esettanulmányban kifejtett országok kiválasztásának feltételei

A vizsgálat a délkelet-ázsiai régió négy országára fog kiterjedni, Indonéziára, Malajziára, Vietnámra és a Fülöp-szigetekre, melyeket két feltétel alapján választottam ki, 1. A hadsereg komoly funkcióval bír az országok életében és fejlesztése is állandóan napirenden van, 2. területi vitája van Kínával. A két feltétel érvényesülhet az öt országon kívül a régió más országaira is, azonban a két feltétel együttes jelenléte ezeknél az országoknál a legmeghatározóbb, illetve ezen országok területileg, népességben katonai erejüket illetően és gazdaságilag is a legjelentősebb régióbeli országok között vannak. Habár Kína gazdasági oldalról partner Délkelet-Ázsiával, azonban nem szabad megfeledkezni az agresszív hatalmi expanzióról sem a Dél-kínai-tengeren. Itt jelenik meg a leginkább a bebiztosítási stratégiának a jelentősége. Az államoknak úgy kell alakítaniuk a viselkedésüket, hogy a maximális nyereséget tudják kivenni Kínától, megőrizve a szuverenitásukat, tehát tengeri területüket. Erre azonban nem adhatnak támadó választ több okból sem, az egyik a fentebb tárgyalt bebiztosítási stratégia, a másik pedig nyilvánvaló ok, Kínának nem versenytársai fegyverkezésben. Azonban ezt a területi expanziót minél nagyobb kockázattá tudják alakítani Kína számára, önmaguk számára pedig így arányosan csökkenteni az esélyét egy katonai konfrontáció bekövetkezésének, például a hozzáférést gátló/területmegtagadó (A2/AD) eszközrendszer kiépítésével.⁸² Mindezt

⁸⁰ Shambaugh D. (2020) i.m

⁸¹ Po, S., & Primiano, C. (2024). *Cambodia's strategic positioning between the United States and China*. East Asia Forum. <https://eastasiaforum.org/2024/01/27/cambodias-strategic-positioning-between-the-united-states-and-china/>. Letöltés dátuma: 2024.10.26.

⁸² Bartók, A. (2021). Kelet-Ázsia regionális fegyverkezési versenyének általános és országspecifikus jellemzői a Kínával kapcsolatos fenyegetettségpercepciójú országok esetében 2. *Nemzet És Biztonság*, 2021=1, 65–83. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/5441/4574>. Letöltés dátuma: 2024.09.25.

leginkább a bebiztosítási stratégia keretein belül teszik meg együtt működve az Egyesült Államokkal vagy más nyugati országokkal és főként a katonai szektorban. Azokban az országokban, ahol a hadsereg komoly politikai funkcióval bír a kockázatsökkentő katonai jellegű intézkedések megjelennek a hedging stratégiában, mint a kutatásom gyakorlati részének vizsgálati tárgya is, a fegyverbeszerzések. A területi viták Kínával pedig megmutatják az összefüggést a bebiztosítási stratégia alkalmazásában és módjában, hogyan használja a két nagyhatalmat Délkelet-Ázsia a nyereségek maximalizálásra. Az esettanulmányokban bemutatom az öt országban a két feltétel megjelenését és megmutatkozását a bebiztosítási stratégiában, konkrét példát hozok a stratégia megjelenésére is.

3.4.1. Vietnam

Vietnam a Dél-kínai-tenger területi vitájának frontvonalában van, régóta érintett Kína területi követeléseiben. A két ország EEZ átfedésének köszönhetően a térség mindkét nagy vitatott szigetszoportját (a Spratly- és a Paracel-szigeteket) is egyaránt a sajátjuknak tekintik. Vietnam stratégiáját a dél-kínai-tengeri vita és Kína kapcsán az „együtműködés és küzdés” (cooperating and struggling) mottója jellemzi, amely beleilleszkedik a hedging stratégiájába.

A Kínával való együtműködés a gazdasági mutatókban látszódik a legerőteljesebben, a legnagyobb kereskedelmi partnerről van szó, a BRI révén rengeteg befektetés jutott el az országba. 2008-ban Vietnam és Kína átfogó partnerséget kötött, mely rendszeres helyi-, párt, és kormány szintű találkozókat biztosít. A gazdasági kötöttségek és a nyereségmaximalizálás miatt Vietnamnak az érdeke a Kínával való jó viszony, de az alapvető érdekek megvédésével. Természetesen az együtműködésben a hadseregnek is komoly szerepe van, Vietnam és Kína 2003 és 2016 között, több mint 60 katonai együtműködési programot indított, többek között közös járőrözéseket, haditengerészeti együtműködéseket és tisztcseréket. Azonban nem szabad megfeledkezni, hogy Vietnam alapvető érdeke az EEZ-területekhez tartozó vizek és szigetek védelme a kínai expanziótól. Erre a legfőbb fegyvere az elrettentés fejlesztése, hiszen Kínával a fegyverkezési versenyt sem Vietnam, sőt egész Délkelet-Ázsia nem tudja tartani, így az elrettentés vált a legfontosabbá. Ezekkel a képességekkel az elvárás, hogy Kínának a beavatkozása minél inkább kockázatos legyen, növelje a pénzügyi költségeket és minél nagyobb pusztítást okozzon egy esetleges akció.⁸³

Az Egyesült Államok Hanoi legfontosabb partnere a tengeri területi vitában, de mindezt korlátozza a Kínával szemben fenntartott óvatosság, amire a fentebb vázoltak miatt van

⁸³ International Crisis Group. (2023). *Vietnam tacks between cooperation and struggle in the South China Sea* (Asia Report No. 318). Retrieved from <https://www.crisisgroup.org>. Letöltés dátuma: 2024.10.28.

szükség. Azonban mind a vietnami elit, mind pedig a vietnami társadalom tart a legjobban a kínai hegemoniától a térségben, és úgy látják a kínai fenyegetés kezelésére egy ország képes, az Egyesült Államok. Az USA-val 2013-ban átfogó partnerségi megállapodást kötöttek, majd 2023-ra ezt már átfogó stratégiai partnerségi kapcsolatra emelték, ami a legmagasabb szintű bilaterális kapcsolat a két ország történetében.⁸⁴ Kína felemelkedésével és a Trump-adminisztráció demokrácia hiánya feletti szemet-hunyásának köszönhetően⁸⁵ kezdett a két ország kapcsolata igazán elmélyülni, 2016-ban a fegyvereladási embargót is megszüntették, így Vietnam SeaVision⁸⁶ tengeri területfelismerő rendszert, 6 db Metal Shark járőrhajót⁸⁷, Hamilton típusú Járőrhajót és Beechcraft T-6 Texan II repülőgépet⁸⁸ vásárolt az Egyesült Államoktól.⁸⁹ A Freedom of Navigation Operation keretein belül az Egyesült Államok rendszeresen hajt végre hajózási szabadságot biztosító műveleteket a Vietnam számára is fontos vizeken.⁹⁰ Az Egyesült Államok segítségével Vietnam ellensúlyozni tudja a kínai területi fenyegetést és a megjelenő katonai együttműködések miatt a hadsereg politikai funkciója is jelentős. Most pedig egy konkrét példát mutatok be a hedging stratégia megjelenésére a feltételekhez igazodva.

Az együttműködés és küzdés elvét legjobban a HYSY-981 olajfúrótorony krízis mutatta be. Kína Hai Yang Shi You 981 (HYSY 981) nevű mélytengeri olajfúrótorony telepítését kezdte meg 2014 nyarán Vietnamhoz tartozó EEZ vizeken, a Paracel-szigetek közelében.⁹¹ A HYSY 981 telepítését kb. 100 kínai hajó is kísérte, így az erődemonstrációként hatott. Vietnam válaszul kisebb, a parti őrséghez és a halászati felügyelethez tartozó hajókat küldött a HYSY 981-hez és felszólította őket a vietnami EEZ-területekről való távozásra. Kína

⁸⁴ International Crisis Group. (2023). i.m.

⁸⁵ Háda, B. (2021). i.m.

⁸⁶ Mai, L., Poling, G. B., & Quitzon, J. (2024). *An indispensable upgrade: the U.S.-Vietnam Comprehensive Strategic Partnership*. Center for Strategic and International Studies (CSIS).
<https://www.csis.org/analysis/indispensable-upgrade-us-vietnam-comprehensive-strategic-partnership>.
Letöltés dátuma: 2024.10.29.

⁸⁷ Stickles, J. (2018, April 12). *April 12, 2018: Metal Shark delivers another round of patrol boats to the Vietnam Coast Guard*. Metal Shark. <https://www.metalsharkboats.com/april-12-2018-metal-shark-delivers-another-round-of-patrol-boats-to-the-vietnam-coast-guard/>. Letöltés dátuma: 2024.10.30.

⁸⁸ Vu, M. (2021, June 11). 2nd US Hamilton-class cutter on way to Vietnam. *hanoitimes.vn*.
<https://hanoitimes.vn/2nd-us-hamilton-class-cutter-on-way-to-vietnam-317719.html> és Orissa International. (2021, July 23). *Vietnam to Receive Beechcraft T-6 Texan II Aircraft from the United States - Orissa International*.
<https://www.orissa-international.com/business-news/vietnam-to-receive-beechcraft-t-6-texan-ii-aircraft-from-the-united-states/>. Letöltés dátuma: 2024.10.30.

⁹⁰ Mai, L., Poling, G. B., & Quitzon, J. (2024). i.m.

⁹¹ Háda, B. (2015). Vietnam az óriások sakktábláján. *Nemzet És Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle*, 8(4), 3–20. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/4043>. Letöltés dátuma: 2024.09.30.

agresszívan válaszolt a kérésre, víziágyúkat használt a vietnami hajók ellen, zavarta a hajók kommunikációs és radar-rendszereit, az erőviszonyok egyenlőtlenek voltak. Vietnam ezt az erőviszonyt úgy próbálta kiegyenlíteni, hogy bevonta a médiát a hajókra, és egyfajta globális médiaháborút indított Kína ellen. A vietnami kormány odafigyelt, hogy a napi szintű összecsapások mellett, azért ne romoljon meg teljesen a viszony és a konfliktus békés rendezését szorgalmazták, ezért különleges küldöttséget akartak küldeni Pekingbe. A napi szintű konfrontáció Vietnamban Kína-ellenes tüntetésekben is megjelent, de a kormányzat kommunikációja is kettős volt. Kínát például barátként említette a vietnami védelmi miniszter, és kiemelte, hogy a végső esetben fognak csak jogi eszközökhöz nyúlni vele szemben. Azonban a társadalmi feszültségek és a napi küzdelmek végül megjelentek a kormányzatban is, a Vietnami Kommunista Párt Központi Bizottságának Politikai Bizottsága rendkívüli ülését kezdeményezte a HYSY 981 ügy kapcsán és kérte a KB-t, hogy fontolják meg a jogi útra terelését az ügynek és az Egyesült Államokhoz való fordulást is. Kína valószínűleg tudomást szerzett a PB kezdeményezéséről, mivel június 15-tel bejelentette, hogy a HYSY 981 befejezte tevékenységét, és elhagyja a vizeket. Láthatjuk, hogy az Egyesült Államok lehetséges partnerként való bedobásával Vietnam elérte, hogy a kínai fél elálljon a területi szuverenitását sértő akciójától.⁹² A HYSY-981 jó példa a bebiztosítási stratégia gyakorlati működésére egy konkrét esetben, és ebben a területi vitában láthattuk kirajzolódni a hadsereg szerepét is, mind az együttműködés (védelmi miniszter nyilatkozatai), mind pedig a küzdelem (parti őrség, napi konfrontáció) megnyilvánulásában.

3.4.2. Fülöp-szigetek

Vietnam mellett a másik leginkább érintett ország a tengeri vitában a Fülöp-szigetek, melynek geostratégiai elhelyezkedése a legfontosabb a régióban. A világ 5. leghosszabb partszakaszával rendelkezik és 7641 sziget alkotja a területét. Délkelet-Ázsia szárazföldi területei és Indonézia szigetcsoportjai között, Tajvantól délre helyezkedik el, ráadásul Kína délkeleti területei és a Csendes-óceán között.⁹³ Része az úgynevezett „első-szigetláncnak”, mely a kínai erők csendes-óceáni térségbe való kijutásának első földrajzi – és mint ilyen, hadászati szempontból is kiemelkedő jelentőségű – akadálya. ⁹⁴ Így nem meglepő, hogy

⁹² Thayer, C. A. (2017). Vietnam's foreign policy in an era of rising Sino-US competition and increasing domestic political influence. *Asian Security*, 13(3), 183–199. <https://doi.org/10.1080/14799855.2017.1354570>. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

⁹³ A Luzon-szoros a Fülöp-szigetek legészakibb szigete, Luzon, és Tajvan között helyezkedik el.

⁹⁴ Yeo, A., & O'Hanlon, M. E. (2023). *Geostrategic competition and overseas basing in East Asia and the first island chain*. The Brookings Institution. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2023/02/FP_20230207_east_asia_basing_ohanlon_yeo.pdf. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

mindkét vezető hatalomnak van stratégiai érdeke az országgal vagy területével kapcsolatban, Peking számára lépés vagy akadály lehet a regionális hegemonia felé vezető úton, míg Washingtonnak a dél-kínai-tengeri jelenlét megkönnyítését vagy az indo-csendes-óceáni stratégiájának gátját jelentheti. Tehát a Fülöp-szigetek mindkét állam számára kulcsfontosságú, de ez fordítva is így van. Manilának Kína a legnagyobb szomszédja és kereskedelmi partnere is, az Egyesült Államok pedig katonai szövetségese⁹⁵.

A Fülöp-szigetek leginkább a Spratly-szigetek vonatkozásában érintett, melyhez a Scarborough-zátony is tartozik és melyet Kína a saját területének tekint. Érdeemes megemlíteni Rodrigo Duterte kormányát, mely hatalomra kerülésével egy addigi Kína-ellenes kormányzatot követően 180 fokos fordulatot vetett, és Duterte alatt teljes Kína barát politikát kezdett folytatni. Azonban ennek az eredménye a területi vitákon nem látszódott, hiszen attól függetlenül, hogy a Fülöp-szigetek retorikája Kína-barát lett, és gazdasági együttműködések és a BRI-támogatások is elkezdődtek, Kína ugyanúgy tovább folytatta behatolásait a Manila által sajátjának tartott vizekre. Ráadásul a 2019-es Reed Bank incidenst követően, ahol egy kínai hajó egy fülöp-szigeteki halászhajóba rohant és a legénység mentése nélkül távozott, a kétoldalú kapcsolatok a Kína-barát Duterte kormánnyal is megromlottak. Tehát a kínai elköteleződés nem jelentett biztonságot Pekinggel szemben, így egyértelmű volt, hogy ez a stratégia nem megfelelő.⁹⁶

Ennek megfelelően 2020 után az amerikai-fülöp-szigeteki kapcsolatok újra erősödtek. Különösen az új elnök, Ferdinand Marcos Jr. hivatalba lépésével, aki külpolitikájában az általa „balanced foreign policy”-nak nevezett bebiztosítási stratégiát követi. Ennek legfőbb célja, hogy Kínától a gazdasági szektorban, az USA-tól pedig a katonai szektorban szedje ki a legtöbb nyereséget. Így a Fülöp-szigetek esetében a legjobb példa magának ifjabb Marcos elnöknek a külpolitikája. Az első beszédében a megválasztása után két külpolitikai célt vázolt fel: „Egyrészt Peking biztosítja Manilának a Fülöp-szigeteki exportpiacot és a beruházásokat a Fülöp-szigeteki kormány infrastrukturális projektjeihez; a másik oldalon Washington olyan biztonsági garanciákat nyújt, amelyek ellensúlyozzák Manila szoros gazdasági kapcsolatait Pekinggel és elrettentik a kínai asszertív magatartást a Dél-kínai-tengeren.”⁹⁷ Ennek

⁹⁵ Han, Z., Jiang, K., Peng, F., & Li, S. (2023). The Philippines' hedging strategy against China in the South China Sea dispute: Based on the human-ocean regional system. *Marine Policy*, 151, 105578. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2023.105578>. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

⁹⁶ International Crisis Group. (2021). *The Philippines' dilemma: How to manage tensions in the South China Sea* (Asia Report No. 316). <https://www.crisisgroup.org>. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

⁹⁷ De Castro, R. C. (2023). The Marcos Administration's Foreign Policy towards the Great Powers: Seeking the Elusive Balance in Dealing a Changing Indo-Pacific Region. *East Asian Policy*, 15(04), 95–115. <https://doi.org/10.1142/s1793930523000314>. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

megfelelően 2023-ban az MDT (Mutual Defense Treaty- Kölcsönös Védelmi Egyezmény) pozitív irányú felülvizsgálatára került sor, közös hadigyakorlatot tartottak⁹⁸ és megújították a 2+2 Bilaterális Biztonsági Dialógust⁹⁹ is. 2020 óta C-130T Hercules teherszállító repülőgépet, Cessna 172 Skyhawk repülőgépet és Cyclone-osztályú járőrhajót szereztek be az amerikaiaktól.¹⁰⁰

A marcosi politikából jól látható a Fülöp-szigetek hedging viselkedése, a területi vita megjelenésével a hadsereg és annak a fejlesztése fontos szerepet töltött be a bebiztosítási stratégia megvalósításában.

3.4.3. Malajzia

Malajzia bár nem olyan mélyen, de szintén érintett a tengeri vitákban, a Spratly-szigetekenél Kínával egybeeső EEZ-területe van, amit Peking magáénak követel, így Malajziának is konfliktusa van Kínával. Malajzia és Kína kapcsolatát Kwek és Hoo „óvatosan barátságos kapcsolatként” jellemzik.¹⁰¹

A BRI elindításakor Malajzia az első országok között volt, akik üdvözölték a kezdeményezést, és az egyik legnagyobb mértékben támogatott országgá váltak a program keretében.¹⁰² Malajzia esetében a nagyfokú támogatottság mögött az is lehet az ok, hogy Kína már 14. éve a legfontosabb kereskedelmi partnere az országnak. A BRI-projektek közé tartozott a Malaysia-China Kuantan Industriális Komplexum (MCKIP), a Melaka Gateway turisztikai központ, a Malajzia keleti és nyugati partját összekötő gyorsvasút (East Coast Rail Link), a Digitális Szabadkereskedelmi Övezet az Alibaba Group vezetésével és a Xiamen Egyetem által nyitott malajziai kampusz. Továbbá 5G és más telekommunikációs fejlesztések is történtek a ZTE és a Huawei által. Kína részesedése a teljes befelé irányuló külföldi közvetlentőke-befektetésekből (Foreign Direct Investment – FDI) 2013-ban 0,8% volt, ez 2017-re már 17%

⁹⁸ Global Taiwan Institute. (2024). *The Philippines' Renewed "Hard Balancing" Policy toward China: Has the Time Come for De Facto Philippine-Taiwan Security Relations?* <https://globaltaiwan.org/2024/03/the-philippines-renewed-hard-balancing-policy-toward-china-has-the-time-come-for-de-facto-philippine-taiwan-security-relations/>. Letöltés dátuma: 2024.11.03.

⁹⁹ *Joint Statement of the U.S.-Philippines 2+2 Ministerial Dialogue - United States Department of State*. (2023, April 11). United States Department of State. <https://www.state.gov/joint-statement-of-the-u-s-philippines-22-ministerial-dialogue/>. Letöltés dátuma: 2024.11.02.

¹⁰⁰ SIPRI Arms Transfer Database. (2013-2024). i.m.

¹⁰¹ Kwek I and Hoo C- P (2020) Malaysia's rationale and response to South China Sea tensions. AMTI Update, 29 May. <https://amti.csis.org/malaysias-rationale-and-response-to-south-china-sea-tensions/>. Letöltés dátuma: 2024.11.03.

¹⁰² Khoo, N. (2019). *Malaysia's industrial and logistics market to benefit from BRI*. Edgeprop.my. <https://www.edgeprop.my/content/1522337/malaysias-industrial-and-logistics-market-benefit-bri>. Letöltés dátuma: 2024.11.01.

lett.¹⁰³ 2010 óta a védelmi és biztonsági területen is szorosabb lett az együttműködés a két ország között, azonban a Dél-kínai-tenger konfliktusa továbbra is jelen van és Malajzia továbbra is az el nem köteleződésre és a hedgingre támaszkodik.

A másik oldalon az Egyesült Államokat is fenntartásokkal kezeli, például 2004-ben ellenezte az amerikai jelenlétet a Malaka-szorosban, illetve az AUKUS-országokkal kötött stratégiai megállapodás körül is kifejezte az aggodalmát a lehetséges nukleáris fegyverkezés fokozódásának okán, bár végül kitartott a partnerségek mellett. Malajzia tagja volt a TPP kezdeményezésnek, illetve támogatta Biden Indo-Pacific Economic Framework-jét is. Malajziának az Egyesült Államokkal és Kínával van átfogó partnerségi megállapodása, sőt Anwar Ibrahim kormányfő mindkét hatalmat rendszeresen az ország szövetségesének nevezi annak ellenére, hogy nincsenek mély, védelmi kötelezettséget is magába foglaló szerződések egyik féllel sem. Kuala Lumpur igyekszik mindkét nagyhatalom „szövetségéből” a legtöbbet kihozni, az eddig elemzett országokhoz hasonló mintázatot láthatunk: a malajziai-amerikai védelmi kapcsolatok sokkal szorosabb, mint a Kínával fennállóak, a másik oldalon a malajziai-kínai gazdasági és diplomáciai kapcsolatok sokkal erősebbek, mint az USA-hoz kapcsolódók.¹⁰⁴

Malajzia esetében is találunk egy konkrét incidenst a tengeri viták eseményei közül, melyben a hadsereg szerepe meghatározó volt és a hedging stratégia megmutatkozik. A West Capella incidens során a kínai hajók a maláj EEZ-ben egy Petronas olajszállító hajót zaklattak 2020 januárjában, amiből végül nem lett nyilvánosan incidens, azonban egy kivizsgálást indított a maláj kormány, amit egy amerikai fennhatóság alá tartozó felderítő repülőgép segített. Malajzia esetében talán kiemelhető, hogy diplomáciai szempontból leginkább Kína felé húz, azonban a háttérben megbújva, retorikai szinten kevésbé kiemelve mély védelmi szálak kötik az Egyesült Államokhoz a hedging stratégia és Kína tengeri ellensúlyozása miatt.

3.4.4. Indonézia

Indonéziáról a területi viszályok kapcsán talán kevesebbet hallunk, de a Natuna-tengeren szintén beleesik a Kína által követelt területekbe [ld. 6. ábra], sőt Jakarta agresszíven fellép a kínai hajók ellen.¹⁰⁵

¹⁰³ Busbarat, P. (2023). i.m.

¹⁰⁴ Busbarat, P. (2023). i.m.

¹⁰⁵ Cochrane, J. (2017). Indonesia, Long on Sidelines, Starts to Confront China's Territorial Claims. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2017/09/10/world/asia/indonesia-south-china-sea-military-buildup.html>.
Letöltés dátuma: 2024.11.07.

Indonézia nem véletlen védi az EEZ-hez tartozó vizeket, a Natuna-tenger kb. 6 billió köblábnyi bizonyított gáztartalékkal rendelkezik. Itt található a Kelet-Natuna gázmező is, mely a világon az egyik legnagyobb.

6. ábra: A vitatott Natuna-tengeri területek. Kép forrása: CSIS

Indonézia Kínát hivatalosan stratégiai partnernek tekinti, különösen a gazdaság, a kereskedelem és a beruházások terén. Kína 2023-ban Indonézia 2. legnagyobb FDI befektetője volt, csak Szingapúr előzte meg. A BRI keretein belül 23 közös programot indítottak el Indonéziában 91 milliárd dollár értékében. A gazdasági kapcsolatokat azonban beárnyékolják a Natuna-tengeren történő konfrontációk. Indonézia a kínai követelések ellen ugyanolyan agresszívan lép fel, mint Peking. A Dél-kínai-tengerhez tartozó Natuna-tenger északi részét Észak-Natuna-tengerré nevezték át, utalva arra, hogy Indonéziához tartozik a tenger, joga van átnevezni azt. 2016-ban rendszeresen összetűzésekre került sor az indonéz EEZ-be halászó kínai hajók és az indonéz parti őrsg között. A fokozódó helyzet miatt Indonézia Natuna Besar-ba katonai bázist telepített. Ennek ellenére a két ország közötti kapcsolat, ahogy már az előzőleg

vizsgált országoknál is láthattuk, a tengeren kívül jó, gazdasági együttműködések szempontjából pedig kiváló.¹⁰⁶

Az Egyesült Államokkal stratégiai partnerséget kötöttek 2015-ben, amely védelmi termékek közös fejlesztését és közös gyártását is tartalmazta. Az USA támogatta Jakarta Észak-Natuna-tengeri átnevezését, Jakarta pedig partnerként, ellensúlyként tekint rá a Dél-kínai-tenger viszonyában. Fontos kiemelni, hogy Jakarta Malajziához hasonlóan nem annyira hirdeti a nyilvánosságban a Washingtonnal való kapcsolatokat, de ettől függetlenül a védelmi együttműködések erősek.¹⁰⁷

Jakarta hedging stratégiájára a katonai gyakorlatok jó példával szolgálnak. Például a 2022-es Garuda Shield hadgyakorlat, amit a Riau-szigeteken tartottak, 14 ország részvételével, melyek között az Egyesült Államok legfontosabb Indo-Csendes-óceáni partnerei is ott voltak, mint például Szingapúr, Japán és Ausztrália.¹⁰⁸ 2024-ben újabb változatát tartották meg Super Garuda Shield néven, már 20 ország részvételével. Ezzel Jakarta megmutatja, hogy ha a Natuna-tengerről és a védelmi kérdésekről van szó, akkor képes ellensúlyozni az Egyesült Államok segítségével Kínával szemben.¹⁰⁹

3.5. Esettanulmányok összegzése

Az esettanulmányok alátámasztották, hogy a délkelet-ázsiai országok a Kína által jelentett politikai és katonai fenyegetésre válaszul az Egyesült Államokkal való katonai együttműködésüket fokozzák, ezzel megerősítve a bebiztosítási stratégia elméleti alapjait. A vizsgált országok példái – Vietnam, a Fülöp-szigetek, Malajzia és Indonézia – rávilágítottak, hogy az Egyesült Államokkal folytatott együttműködésükben közös célként jelenik meg Kína kiegyensúlyozása és a területi viták kezelése. Kína esetében a gazdasági kapcsolatok a nyereségmaximalizálás miatt kiemelkedően jók, például a dolgozatban vizsgált BRI területén is. Azonban az országok a túlzott kínai befolyás kiegyensúlyozásaképp az esettanulmányban megfigyeltek alapján a katonai szektorban kiegyensúlyozással reagáltak. Ehhez hozzájárult az agresszív kínai területi expanzió és a katonai szektor szerepe, hiszen a vizsgálat alapján főként

¹⁰⁶ Rahmanillah, A. R., Bastian, T. P., & Ihsan, R. (2023). Indonesia's South China Sea Policy: The limits of hedging. *Edunity Kajian Ilmu Sosial Dan Pendidikan*, 2(11), 1279–1291. <https://doi.org/10.57096/edunity.v2i11.177>. Letöltés dátuma: 2024.11.07.

¹⁰⁷ Shambaugh D. (2020) i.m

¹⁰⁸ IPDForum. (2023). *Garuda Shield*. Indo-Pacific Defense FORUM. <https://ipdefenseforum.com/2023/03/garuda-shield/>. Letöltés dátuma: 2024.11.07.

¹⁰⁹ IPDForum. (2024). *Super Garuda Shield flexes multilateral, all-domain capabilities*. Indo-Pacific Defense FORUM. <https://ipdefenseforum.com/2024/09/super-garuda-shield-flexes-multilateral-all-domain-capabilities/>. Letöltés dátuma: 2024.11.07.

itt kerül kiegyensúlyozásra a keleti hatalom. Az Amerikai Egyesült Államokkal való együttműködés, mind a négy vizsgált országban megjelent, sőt magas szintű együttműködések figyelhetők meg a fegyverbeszerzések terén is, ezt a következő fejezetben kifejtem. Mind a négy ország arra törekszik, hogy a nagyhatalmi rivalizálás környezetében a lehető leginkább megőrizve a szuverenitásukat mind a két nagyhatalomtól kiszedjék a pozitívumokat, úgy, hogy a kockázatok minimalizálására törekedjenek. Tehát egyértelműen láthatjuk, hogy a délkelet-ázsiai országokban az Egyesült Államokkal való katonai együttműködés iránti igény a Kína jelentette politikai és katonai fenyegetésre adott válaszként növekszik, mindez a hedging stratégia részeként értelmezhető.

4. A DÉLKELET-ÁZSIAI ORSZÁGOK FEGYVERBESZERZÉSEINEK VIZSGÁLATA

4.1. Módszertan a beszerzések vizsgálatához

A hedging, avagy ellensúlyozási stratégia Kuik Cheng-Chwee által megállapított három jellemző: a) egyértelmű elköteleződéstől való tartózkodás, b) kétértelműség fenntartása, c) kapcsolatok diverzifikálása¹¹⁰ megjelenik a vizsgált országok beszerzési stratégiájában is. Ebben a fejezetben ezeket a stratégiákat fogom elemezni, országra lebontva. Az adatokat a SIPRI Arms Transfer¹¹¹ adatbázisából töltöttem le, majd országokra lebontva elemeztem. A vizsgálat során a 2013–2024 közötti időszakot választottam, amely 10 teljes évet ölel fel, a záróév 2024 és az elemzésben a megrendelés éve számít mérvadónak az intervallumon belül. A vizsgált országok Vietnam, a Fülöp-szigetek, Malajzia és Indonézia, amelyek az esettanulmányok alapjául szolgáltak. Az elemzés kizárólag a Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) adatbázisára támaszkodik, ami ugyanakkor korlátokat is jelent. A kutatás jövőbeni bővítésének lehetőségeként felmerülhet a Military Balance adatbázis bevonása.

Először országonként megvizsgálom a beszerzési adatokat, amit mellékletben csatolok a dolgozat végében, majd ezekből az adatokból egy „treemap”, téglalap diagrammot készítek a Flourish szoftver segítségével. Majd a végén az alábbi módszertan szerint összegzem az adatokat és állapítom meg a diverzifikáció mértékét.

A védelmi beszerzések diverzifikációjának és függőségének vizsgálatához két fő mutatót alkalmazok: a diverzifikációs hányadot és a domináns partner arányát. Ezek a mutatók

¹¹⁰ Kuik, C. (2020) i.m.

¹¹¹ SIPRI 2013-2024 Arms Transfer Database i.m.

lehetővé teszik, hogy részletes képet kapjunk az ország beszerzési stratégiájáról, és megértsük, hogy mennyire függ egyetlen beszállítótól, illetve milyen mértékben osztja meg beszerzéseit több forrás között. Az alábbiakban bemutatom a két mutató kiszámításának képletét és értelmezési skáláját.

Diverzifikációs Hányad (D):

A diverzifikációs hányad azt méri, hogy az adott ország hány különböző országból szerzi be fegyverrendszereit, és ezáltal mennyire diverzifikált a beszerzési forrásainak összetétele. Minél magasabb a diverzifikációs hányad, annál szélesebb körből származnak a beszerzések, és annál nagyobb az ország rugalmassága a beszerzési stratégiájában.

$$D = \left(\frac{Ne}{Nt} \right) \times 100$$

Ahol 'D' a diverzifikációs arány Nem veszi figyelembe a mennyiségi eloszlást (%), az 'Ne' az exportáló országok száma, az 'Nt' pedig az összes ügylet száma. Ez az arány százalékos értékben fejezi ki, hogy a beszerzések mekkora része származik különböző forrásokból. Ennek a mutatónak azonban meg vannak a keretei, a mutató nem veszi figyelembe a mennyiségi eloszlást, nincs súlyozás benne, a súlyozás beillesztésének lehetőségét megfontolom a dolgozat kibővítésekor. Így a diverzifikációs arány nem súlyozott képlete megadja kutatás kereteit, azonban a domináns partner arányának mutatójával és téglalap-diagrammokkal együtt megfelelő képet kaphatunk a beszerzési diverzifikációtól.

Domináns Partner Aránya (F):

A másik skála melyet a diverzifikáció vizsgálatához használok a domináns partner aránya, amely azt mutatja meg, hogy az összes fegyverbeszerzés hány százaléka származik a legfontosabb beszállítótól. Minél magasabb ez az érték, annál nagyobb az adott ország kitettsége a domináns partner irányába, ami korlátozhatja az ország mozgásterét politikai vagy gazdasági nyomás esetén. Ennek a képlete a következő:

$$F = \left(\frac{Nm}{Nt} \right) \times 100$$

Ahol 'F' a domináns partner aránya (%), 'Nm' a legfőbb partner által szállított fegyverrendszerek száma, 'Nt' pedig az összes fegyverbeszerzés száma. Ez az arány azt mutatja meg, hogy az adott ország beszerzéseinek hány százaléka származik a legfontosabb beszállítótól.

A következőkben tehát országonként megvizsgálom a beszerzési adatokat, ezeket egy téglalap-diagrammban összesítem, majd a hipotézist egy összegző táblázatban igazolom.

4.2. Vietnam

Ahogy az esettanulmányban kifejtettem Vietnam a kínai gazdasági befolyást a katonai szektorban ellensúlyozza ki, a hedging segítségével nyereségmaximalizálási céllal. Ez tetten érhető az USA-tól történő fegyverbeszerzéseknél [ld. 7.ábra], vagy a tisztcsereknél is. Fontos kiemelni azonban, hogy Vietnam nem az USA-ra támaszkodik a védelmében, nem potyautasa annak, a hedging stratégia szerint diverzifikálja beszállítóit, és óvatosan fogalmaz az Egyesült Államokkal történő együttműködések kapcsolatában.¹¹² A Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) adatai szerint Vietnam védelmi kiadásai a legnagyobb arányban nőttek a Délkelet-ázsiai régióban 2003 és 2018¹¹³ között. A védelmi kiadások ebben az időszakban közel 700%-kal emelkedtek, 2003-ban még 841 millió dollár volt, 2018-ra 5,5 milliárd dollárra nőtt. Vietnam a 15. volt a világ fegyverimportőrei között a 2010 és 2022-es időszakot tekintve.¹¹⁴ Vietnam komoly haderőfejlesztési program mellett kötelezte el magát, amelynek célja a tengeri elrettentést elősegítő fegyverrendszerek beszerzése, a kínai területi expanzióra válaszul. A fegyverbeszerzések forrásait tekintve Vietnam hagyományos partnere Oroszország volt, ez az orosz-ukrán háború hatására mérsékelődött. A vietnami Fehér Könyv (2019) is kiemeli a diverzifikációt, mint követendő stratégiát¹¹⁵:

„Vietnam a többoldalúságot és a fegyver- és felszerelés beszerzések diverzifikációját támogatja”

A Fehér Könyvben nem csupán a fegyverbeszerzések diverzifikációja jelenik meg, hanem a nemzetközi és gazdasági kapcsolatoké is.

Az 1-es melléklet alapján láthatjuk a Vietnamba érkező fegyvereket 2013 és 2024 között. Ez alapján 11 különböző országból érkeztek fegyverek, a legfontosabb partnerek Oroszország öt, Izrael négy, Hollandia három az Egyesült Államok pedig három fegyverrendszert exportált az országba. Kínától nem történt fegyverbeszerzés, ellenben az

¹¹²Trinh, V. D., & Ho, D. H. (2024). Vietnam's response to the US Indo-Pacific strategy in the context of a rising China. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(1), 120–147.
<https://doi.org/10.1177/18681034241237813>. Letöltés dátuma: 2024.11.05.

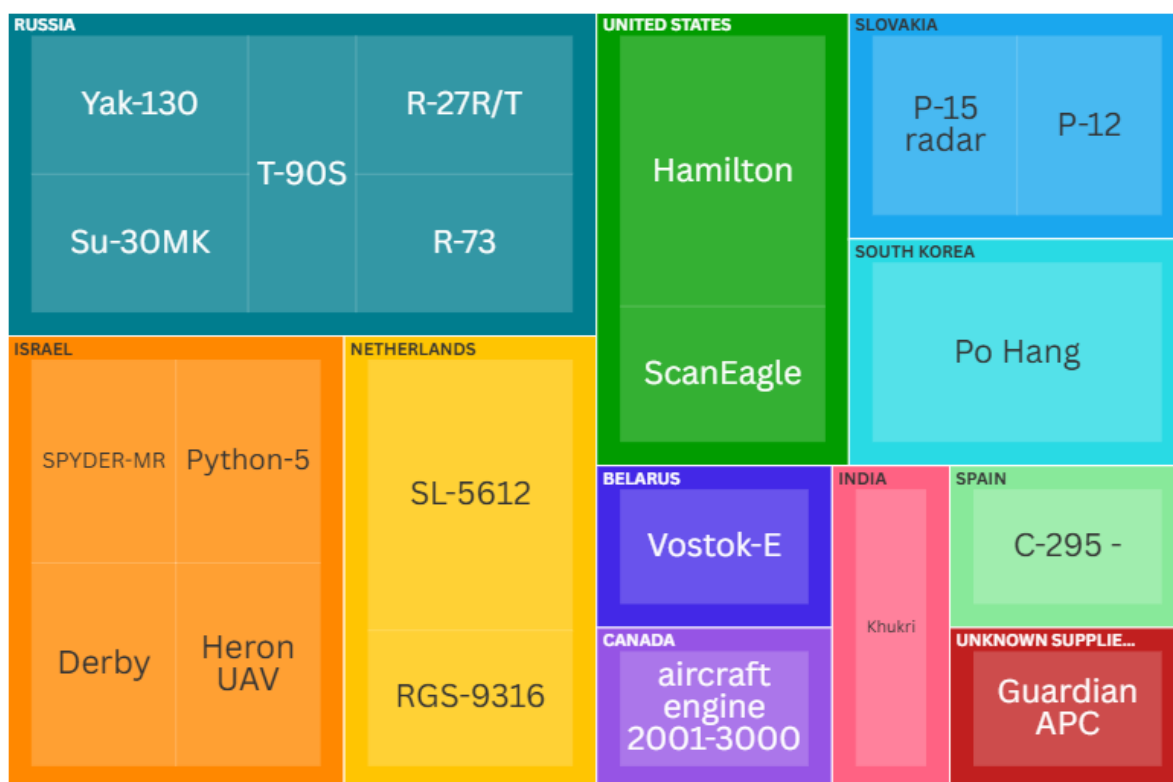
¹¹³ Vietnamra vonatkozó védelmi kiadásokról a SIPRI-nek csak 2018-ig vannak adatai

¹¹⁴ *Vietnam - Defense and security sector*. (2024). International Trade Administration.
<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/vietnam-defense-and-security-sector>. Letöltés dátuma: 2024.10.21.

¹¹⁵ *Vietnam National Defence*. (2019). Ministry of National Defence. (2019).
<https://mod.gov.vn/en/intro/vnd/sa-en-dod-dp/sa-en-dv-mf-stqp/17493317-e8da-4830-ba9d-75d7b39df332>.
Letöltés dátuma: 2024.11.05.

Egyesült Államoktól járőrhajók és drón is érkezett. Kiemelhető az A2/AD kategóriába eső fegyverrendszerek beszerzése, mely konkrétan a kínai területi expanzió ellensúlyozására került beszerzése. Bár fegyverkezési verseny nem opció Vietnam számára, hiszen Kína domináns minden téren, azonban területmegtagadó fegyverek alkalmazásával meg tudja növelni Kína számára a konfliktus költségeit és kockázatát. Ez összhangban áll a Kuik-féle bebiztosítási stratégia alapelveivel, amely az államok számára a kockázatok minimalizálására irányuló törekvést hangsúlyozza. Ilyen fegyverekre példa az Izraeltől beszerzettek, mint a SPYDER-MR közepes hatótávolságú légvédelmi rakétarendszer, Python-5 és Derby légi harc-rakéták vagy az Oroszországtól beszerzett R-27R/T és R-73 légi harc rakéták. A haditengerészet fejlesztése szintén hozzáadódik ezen képességekhez, Dél-Koreától Po Hang osztályú korvettek, az Egyesült államoktól Hamilton-osztályú partvédelmi őrhajó, Hollandiától SL-5612 partraszállító hajó érkezett.

A diverzifikáció szemléltetésére a következő téglalapdiagramot alkalmaztam:

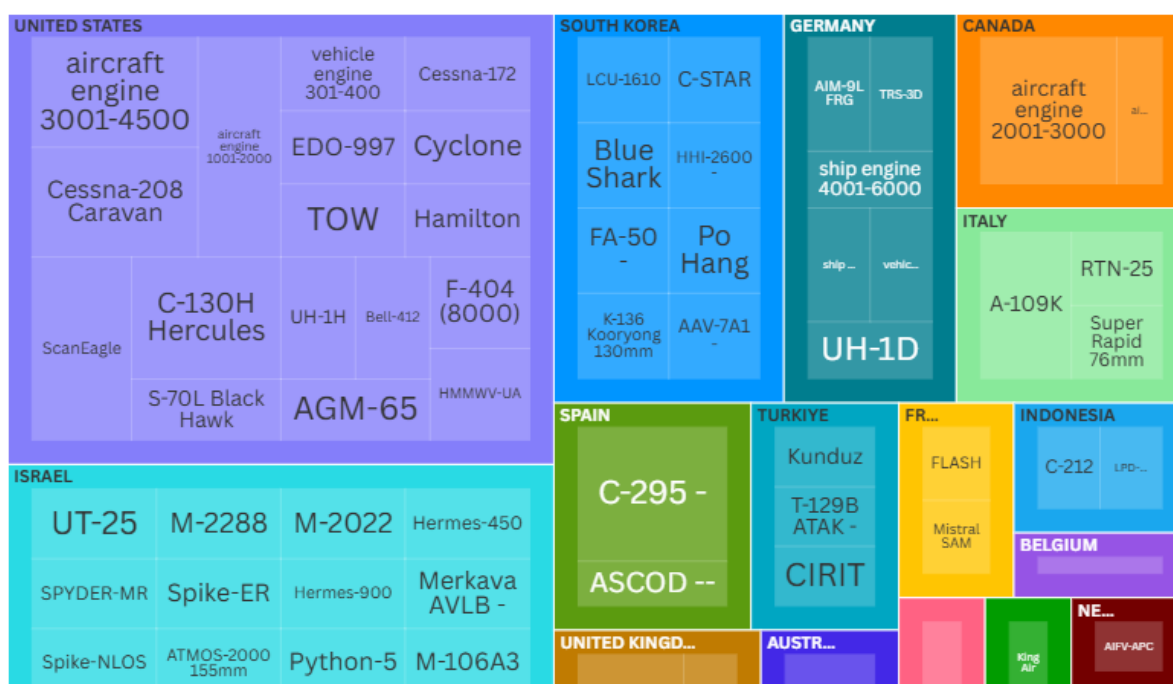
7.ábra: A vietnami beszerzések téglalap-diagrammon. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI, 1. melléklet

Mint látható tehát egyik ország sem emelkedik ki dominánsként a vizsgált időszakban, a 11 országból való beszerzések eloszlanak, a nagyobb partnerek kiegyensúlyozottak, és a kiemelten fontos A2/AD fegyverrendszerek is több forrásból érkeznek, tehát kijelenthetjük, hogy Vietnam a vizsgált időszakban diverzifikálta fegyverbeszállításait.

4.3. Fülöp-szigetek

Duterte elnöksége alatt a Fülöp-szigetek gazdaságilag és diplomáciai szempontból is közeledett Kínához, ami miatt egyes elemzők az országot Kína potenciális „potyautasának” nevezték.¹¹⁶ Valójában azonban az amerikai katonai támogatás továbbra is jelen volt, még ha a retorikai hangsúly el is tolódott. A háttérben az Egyesült Államokkal való együttműködés folytatódott, és Duterte megpróbálta diplomáciai eszközökkel enyhíteni a dél-kínai-tengeri vitát, bár ez nem hozott áttörést, mivel Kína továbbra is rendszeresen megsértette a Fülöp-szigetek kizárólagos gazdasági övezetét (EEZ). Az új elnök, Marcos Jr., viszont egyértelműen kiállt az amerikai szövetség mellett, amit a különböző együttműködések megerősítése is tükröz.¹¹⁷

A kínai tengeri expanzió által közvetlenül fenyegetett országgént a Fülöp-szigetek számára elengedhetetlen a haderő fejlesztése. Az ország azonban a vizsgált régióban a legelmaradottabb katonai kapacitásokkal rendelkezik.¹¹⁸ A 2013-ban indított 15 éves haderőfejlesztési terv célja ennek megváltoztatása, ennek keretében számos fegyverbeszerzés

8. ábra: A fülöp-szigeteki beszerzések téglalap-diagrammon. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI, 2. melléklet

¹¹⁶ Bhagawati, J. (2017). *Duterte's foreign policy shift: bandwagoning with china?* National Maritime Foundation. <https://maritimeindia.org/dutertes-foreign-policy-shift-bandwagoning-with-china/> Letöltés dátuma: 2024.11.01.

¹¹⁸ Bartók, A. (2021). Sárkányok és kistigrisek-Kelet-Ázsia regionális fegyverkezési versenyének általános és országspecifikus jellemzői a Kínával kapcsolatos fenyegetettségpercepciójú országok esetében. *Nemzet És Biztonság*, 13(4), 80–101. <https://doi.org/10.32576/nb.2020.4.6> Letöltés dátuma: 2024.09.20.

történt (ld. 2. melléklet). A SIPRI adatai alapján a szűrt időszakban 83 fegyverrendszert szereztek be, amelyek között az Egyesült Államok (17 db), Izrael (16 db) és Dél-Korea (8 db) voltak a legfontosabb partnerek. Ezek az adatok alátámasztják, hogy Duterte elnöksége alatt is folytatódott az amerikai beszerzések, összesen 10 üzlettel. Összesen 18 különböző országból származott beszerzés, ami az EU-s partnerek iránti nyitottságot is tükrözi, hiszen Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Németország és Belgium is szállított fegyvereket.

A diverzifikációs törekvéseket a 8-as ábra is szemlélteti, amelyen jól látható, hogy a Fülöp-szigetek több jelentős partnertől szerzett be fegyvereket, beleértve az európai szállítókat is. Az ország célja, hogy minél szélesebb forrásból biztosítsa katonai eszközeit.

Az A2/AD képességek terén a Fülöp-szigetek Vietnamhoz hasonlóan ezekre a fegyverekre helyezte a hangsúlyt. A legújabb beszerzési terv részeként például a BrahMos cirkálórakéta is szerepel, amely még nem jelent meg a SIPRI adatbázisában.¹¹⁹ A vizsgált időszakban is az A2/AD képességeket fejlesztő fegyverek álltak a középpontban, mint például a Mistral SAM hordozható légvédelmi rakéta, a SPYDER-MR közepes hatótávolságú légvédelmi rakétarendszer, a TRS-3D radar légi és tengeri célok felderítésére, valamint a Spike-ER és Spike-NLOS irányított rakéták és a Blue Shark könnyű torpedók tengeralattjárók ellen. A dél-koreai fegyverekre is érdemes kitérni, Manila 12 db FA-50 vadászgépet rendelt Szöültől, továbbá egy Po Hang korvetet is vásároltak.

Összegezve látható, hogy Manila a vizsgált időszakban igyekezett elkerülni a függést egyetlen beszállítótól, így követve a bebiztosítási stratégiát és még a nagyszámú amerikai fegyverbeszerzések mellett is kirajzolódik a téglalapdiagrammon, hogy az Egyesült Államok még az 1/4-ét sem teszi ki a beszállítóknak. Ha az A2/AD fegyvereket nézzük, vagy a nagyobb fegyverrendszereket, akkor sem jelenthető ki, hogy amerikai túlsúly van jelen, Izrael, Dél-Korea és az Európai Unió országai is hozzájárultak nagyobb fegyverrendszerekkel a Fülöp-szigeteki beszerzésekhez.

4.4. Indonézia

Indonéziában a vizsgált időszakban végig Joko (Jokowi) Widodo (2014–2024) elnök vezette az országot, így a védelempolitikát és külpolitikát az ő elnöksége alatt lezajlott folyamatként vizsgálhatjuk. Az ország semlegességi törekvései régmúltba nyúlnak vissza, és Joko Widodo nemcsak fenntartotta, de tovább is erősítette ezeket.¹²⁰ A hedging stratégia

¹¹⁹ Lariosa, A. (2024). *Philippines builds first BrahMos Anti-Ship missile base facing South China Sea*. Naval News. <https://www.navalnews.com/naval-news/2024/06/philippines-builds-first-brahmos-anti-ship-missile-base-facing-south-china-sea/> letöltés dátuma: 2024.10.23.

¹²⁰ Rahmanillah, A. R., Bastian, T. P., & Ihsan, R. (2023). i.m.

megnyilvánulását Indonéziában az esettanulmányban részleteztem, ebben az alfejezetben a fegyverbeszerzések terén is nyomon követhetjük ezt a stratégiát. Indonézia esetében más képet látunk, mint a többi vizsgált országban, hiszen Jakarta eltérő módon és kisebb területen érintett a Kínával folytatott területi vitában, mint Vietnam vagy a Fülöp-szigetek, és a kínai törekvések is kevésbé asszertívak vele szemben.

A 3. melléklet alapján az Egyesült Államok látszólagos dominanciája figyelhető meg a fegyverbeszerzések terén, azonban közelebbről vizsgálva észrevehetjük a kínai beszerzések révén megvalósuló ellensúlyozást is. Indonézia különbözik az eddig vizsgált országoktól, hiszen a Kínával fennálló tengeri konfliktus ellenére is vásárolt kínai fegyvereket, amelyeket a Natuna-tengeren elrettentő haditengerészeti erőként hasznosíthat, például hajóágyúk és hajó elleni rakéták formájában. A 2015-ös White Paper, Jakarta legutóbbi védelmi stratégiája, Kínát partnerként említi a védelmi beszerzések terén, és hangsúlyozza a további együttműködés fenntartásának szándékát. Ez a 3. melléklet szerint meg is valósult, hiszen 2017-ben is történtek kínai fegyverrendelések. Az Egyesült Államokat szintén kiemeli a stratégiai dokumentum, különösen a fegyverrendszerek modernizációjában és a biztonsági együttműködésekben, amelyek a bebiztosítási stratégiához kapcsolódnak.

9. ábra: Az indonéz beszerzések téglalap-diagrammon. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI, 3. melléklet

A 3. melléklet és a 9. ábra elemzése alapján Indonézia 93 rendelést adott le 2013 és 2024 között; legfontosabb partnere az Egyesült Államok, amelytől 25 fegyverüzlet származik. Az USA-t Kína követi 10 ügylettel, amely kiegyensúlyozza az amerikai dominanciát, majd Franciaország következik 9 beszerzéssel. Az Európai Unió szintén jelentős szereplő: Franciaország mellett Belgium, Dánia, Olaszország, Svédország, Csehország, Németország, Lengyelország, Hollandia és Ausztria is szállított fegyvereket az időszakban, így az EU-ból érkező beszerzések száma 34, ami jelentős arányt képvisel a 93-ból. A diagramon is látható, hogy Indonézia beszállítói rendkívül sokszínűek, ami a diverzifikációs stratégia megvalósulását jelzi.

Indonéziában számos A2/AD kategóriába sorolható fegyver található, több ASW és ASM típusú rendszerrel, amelyek szinte kivétel nélkül a tengeri hadviselést támogatják. A kutatás szempontjából különösen jelentős, hogy az Egyesült Államok részesedése a beszerzésekben valamivel több mint 25%, amit Indonézia a kínai fegyverbeszerzésekkel ellensúlyozni tud. További közepesen jelentős partnerek is jelen vannak, főként az Európai Unióból, ami arra is utalhat, hogy Magyarország számára is érdemes feltárni az indonéz piac nyújtotta lehetőségeket. Összességében elmondható, hogy Indonézia beszerzései 22 különböző országból származnak, ami jelentős diverzifikációt mutat.

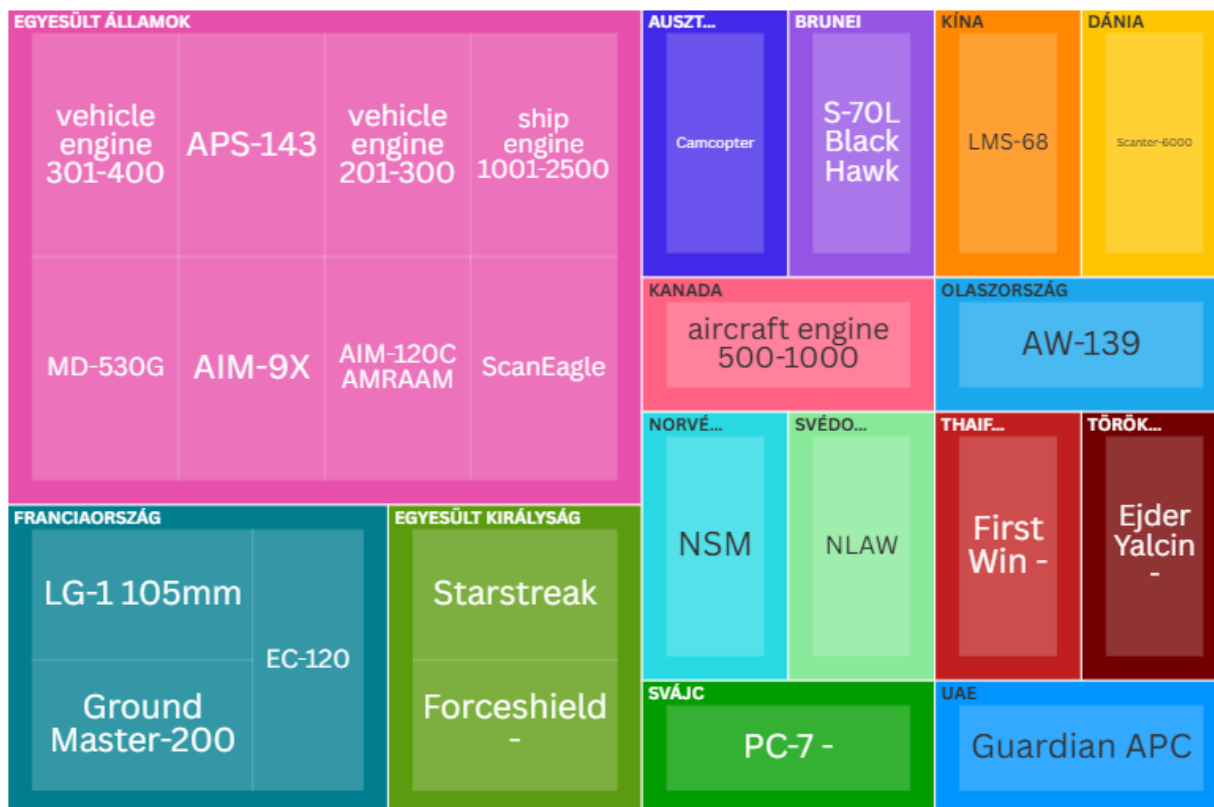
4.5. Malajzia

Malajzia a 2020-as Defense White Paper-ben kihangsúlyozta, hogy a legfontosabb külső kihívás, ami Malajziát éri az Egyesült Államok és Kína nagyhatalmi versengése. Malajziának mind Kínával, mind pedig az Egyesült Államokkal van védelmi együttműködése. Kínát fontos partnerként tartja számon a White Paper-ben, kiemelve a jelenlegi partnerség stratégiai szintűre történő emelését. Az Egyesült Államokkal kapcsolatban konkrétan fogalmaz, az egyik legfontosabb védelmi partnerének tartja és a kapcsolat további erősítését tűzte ki célul.¹²¹ A védelmi stratégián túlmenően láthatjuk, hogy Malajzia mindkét állammal igyekszik fenntartani az egyensúlyt: bizonyos lépéseiket támogatja, míg másokat nem, ahogyan azt az esettanulmányban is részleteztem. A Spratly-szigetekenél Malajzia EEZ-területén is jelen van a kínai követelés, ennek érdekében Kuala Lumpur is az elrettentés növelése érdekében fejleszti a haderejét.¹²²

¹²¹ *Defence White Paper, A secure, sovereign and prosperous Malaysia* (2020). Ministry of Defence. https://www.mod.gov.my/images/mindef/article/kertas_putih/KPP2.pdf Letöltés dátuma: 2024.10.30.

¹²² Háda, B. (2020). Az amerikai–kínai rivalizálás hatásai a délkelet-ázsiai államok tengeri védelmi stratégiáira. *Nemzet És Biztonság*, 13(3), 72–88. <https://doi.org/10.32576/nb.2020.3.6>. Letöltés dátuma: 2024.10.28.

A fegyverbeszerzések tekintetében a SIPRI adatai alapján Malajziában 26 beszerzést regisztráltak, amelyeket a 4. mellékletben lehet megtekinteni. A legfontosabb partner itt is az

10. ábra: A maláj beszerzések téglalap-diagrammon. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI, 4. melléklet

Egyesült Államok, amelytől 8 ügylet származik, ezt követi Franciaország három regisztrált ügylettel. A többi országból Kuala Lumpur csak egy-egy fegyvert vagy fegyverrendszert importált. Kína is megjelenik Malajzia beszállítói között; bár csak egy üzletet kötöttek, az jelentős hadihajó-vásárlást takar, hiszen 4 db PCU Sundang (LMS-68) part menti járőrhajó érkezett az országba.

Az ábra alapján látható, hogy Malajzia fegyverbeszerzéseiben már érezhető az USA dominanciája, ugyanakkor megjelenik a diverzifikáció is, hiszen a 26 ügylet 15 különböző országból érkezett. Kiemelendő, hogy Malajzia nagy hangsúlyt fektet a regionális országoktól való fegyverbeszerzésre: partnerként jelen van Thaiföld, Brunei és Kína, a muszlim világból pedig Törökország és az Egyesült Arab Emírségek. Törökországtól a számunkra is jól ismert Ejder Yalcin típusú 4x4-es páncélozott járműből vásároltak 20 darabot, amely a magyar Gidrán alapját is képezi. Malajzia tovább erősíti a közel-keleti kapcsolatokat: a tervek szerint a következő években amerikai gyártmányú F/A-18-asokat fog beszerezni a kuvaiti légierőtől. Ezt már megelőzte a dél-koreai FA-50Ms gépek beszerzése is, amelyek a SIPRI adatbázisában még nem szerepelnek, de jelentősen hozzájárulnak Malajzia elrettentő képességeinek fejlesztéséhez

a Dél-kínai-tengeren zajló vitákban.¹²³ Az EU-s országok is számottevő mértékben képviseltetik magukat Malajziában; a 15 beszállító országból 5 az Európai Unió tagja.

A2/AD fegyverek beszerzésére is sor került (pl. APS-143, NSM, AIM-9X, Starstreak, járőrhajó stb.) azonban az ország haditengerészeti képességrendszerében szükséges a fejlesztés, pl. a járőrözéshez használt repülőgépek aránya alacsony, de erre a védelmi stratégia szerint is van fejlesztési törekvés.¹²⁴

Összességében az ábra és a melléklet alapján Malajziában is felfedezhető a diverzitás, hiszen az összes beszállítás 32%-a érkezett csupán egy országból, és a 26 ügyletből 15 különböző államból jött. Malajzia diverzifikációs törekvései egyensúlyt teremtenek a nagyhatalmak és regionális partnerek között, ami a hedging stratégia kulcsfontosságú eleme. A beszerzések révén az ország nemcsak az Egyesült Államoktól és Kínától való függőséget minimalizálja, hanem olyan partnerekkel is kapcsolatot épít ki, akik regionális vagy kulturális szempontból fontosak. Ez a megközelítés hosszú távon stabilabbá teszi Malajzia védelmét, és nagyobb mozgásteret biztosít a geopolitikai manőverezéshez a nagyhatalmak között, amely kiemelt szerepet kapott a védelmi stratégiában is.

4.6. Összegző táblázat

Táblázatba foglalva a fenti adatokat láthatjuk, hogy Vietnam 45%-os diverzifikációs hányaddal rendelkezik, amely magasnak mondható, mivel beszerzéseinek közel fele több különböző országból származik. Ez arra utal, hogy Vietnam széles körből szerzi be eszközeit, és igyekszik csökkenteni a függőségét egyetlen forrástól. Hozzá tartozik, hogy Vietnam csekély számú eszközt szerzett be, a Fülöp-szigetekhez és Indonéziához képest, így viszonylag egyszerűbb volt a diverzifikáció számára. A domináns partner aránya Vietnam esetében Oroszország, amely a vizsgált időszakban az összbeszerzések 20%-át tette ki. Ez az arány nem tekinthető komoly függőségnek, azonban érdemes megjegyezni, hogy a vietnami haditechnika túlnyomó része továbbra is szovjet vagy orosz eredetű, még az új beszerzések ellenére is. A két hányadost megvizsgálva kijelenthető, hogy Vietnam jelentős diverzifikációval rendelkezik, és nem függ túlságosan a domináns partnerétől, ami rugalmasabb beszerzési stratégiát eredményezett.

¹²³ Nizam, F. (2024, October 7). Malaysia closer to buying Kuwait jets. *NST Online*.
<https://www.nst.com.my/news/nation/2024/10/1115839/malaysia-closer-buying-kuwait-jets-watch>. Letöltés dátuma: 2024.11.05.

¹²⁴ Bartók, A. (2021). i.m. és Háda B. (2020). i.m.

A Fülöp-szigetek diverzifikációs hányada mérsékelt, ami azt jelzi, hogy az ország diverzifikál ugyan, de beszerzései nagyobb részben koncentrálnak néhány beszállítóra. A változatosság mérsékelt, de nem alacsony, még ha a Vietnamhoz képest alacsonynak is tűnik a szám, fontos kiemelni, hogy itt jóval magasabb a beszerzések száma, mint Vietnamban. Az Egyesült Államok beszerzéseinek aránya szintén 20%, ami mérsékelt függőséget jelez az USA irányába. A mérsékelt diverzifikáció és a mérsékelt függőség kombinációja arra utal, hogy a Fülöp-szigetek igyekszik egyensúlyban tartani a beszerzési forrásait.

Malajzia diverzifikációs hányada a legmagasabb a négy ország közül, 57% ami azt jelzi, hogy jelentős mértékben különböző országokból szerzi be fegyverrendszereit, de ehhez hozzátartozik, hogy itt volt a legkisebb az ügyletek száma. Az Egyesült Államok beszerzéseinek aránya 30%, ami közepes mértékű függőséget jelez. Bár Malajzia széles körből szerzi be eszközeit, az USA továbbra is jelentős partner és 30%-át jelenti az összbeszerzéseknek.

Indonézia diverzifikációs hányada 23%, mely a Fülöp-szigetekhez hasonló számot mutat, azonban több ügylettel és magasabb hányaddal. Indonézia diverzifikációs hányada mérsékelt, ami arra utal, hogy ugyan több országból származnak beszerzései, de még mindig koncentráltak bizonyos fő beszállítók köré, azonban a diverzifikáció itt is jelentős. Az Egyesült Államokból eszközölt beszerzéseinek aránya 26%, ami közepes függőséget jelez. Az USA domináns partneri szerepe erős, de a beszerzési források mérsékelt diverzifikációja csökkenti a túlzott kitettséget.

Ország	Vietnam	Fülöp-szigetek	Indonézia	Malajzia
Összes fegyver/rendszer típus beszerzés mennyisége	24	83	93	26
Összes exportőr ország	11	18	22	15
Diverzifikációs hányad (D)	45%	21%	23%	57%
Legfontosabb partner	Oroszország	Egyesült Államok	Egyesült Államok	Egyesült Államok
Legfontosabb partnertől beszerzések mennyisége	5	17	25	8
Domináns partner aránya (F)	20%	20%	26%	30%

Egyesült Államok beszerzések mennyisége	3	17	25	8
Kínai beszerzések mennyisége	-	-	10	1
EU-s exportőrök	3	5	10	5

11.ábra: A beszerzéseket összegző táblázat. Saját szerkesztés.

Összességében kijelenthető, hogy a diverzifikációra való törekedés mind a négy államban jelen van, a kevesebb beszállítóval rendelkező országoknál ez a mutató magasabb, de a több ügylettel rendelkező országokban is 20% körül mozog. Ezt a mutatót árnyalja a legnagyobb partnertől való függőség, hiszen a 20% mutató több fontosabb partnert is jelezhet. A négy ország 20-30% között mozog a domináns partner arányában, ami azt jelenti, hogy 70-80%-a az üzleteknek nem a legfontosabb partneren keresztül történt. Persze a hányadok csak egy irányt mutatnak, a valódi diverzifikáció kirajzolódik az egyes országok téglalap-diagramján. Ha egyben nézzük a diagrammokat, a diverzifikációs hányados és a domináns partner arányát láthatjuk, hogy a diverzifikációs törekvések mind a 4 országnál igazolódtak. A fejezetben országok beszerzéseinek bővebb jellemzésénél a bebiztosítási stratégiával összefüggő jellemzőket is bemutatva, a hipotézis bizonyított.

5. KONKLÚZIÓ

Délkelet-Ázsia a nagyhatalmi rivalizálás középpontjában áll, ahol Kína felemelkedése egyszerre hozott új lehetőségeket és jelentett új kihívásokat. Az Egyesült Államok számára a régió stratégiai fontossága Kína növekvő befolyása miatt vitathatatlan, azonban Washington politikai hozzáállása – különösen Donald Trump első elnöksége idején – bizonytalanságot váltott ki a régió országaiban. Ebben a bonyolult geopolitikai helyzetben a délkelet-ázsiai országok a bebiztosítási stratégiához folyamodnak, amely lehetővé teszi számukra, hogy kiegyensúlyozott kapcsolatokat ápoljanak mindkét nagyhatalommal, elkerülve az egyoldalú függőséget. Ez a stratégia nemcsak a szuverenitásuk megőrzését segíti elő, hanem minimalizálja a politikai, gazdasági és katonai kockázatokat is. A kutatásból egyértelműen kiderült, hogy a régió országai, mint Vietnam, a Fülöp-szigetek, Malajzia és Indonézia, sikeresen alkalmazzák ezt a megközelítést. Kihasználják a Kína által kínált gazdasági előnyöket, például a BRI-befektetéseket, miközben az Egyesült Államokkal folytatott katonai együttműködések – beleértve a közös gyakorlatokat és a fegyverbeszerzéseket – révén erősítik pozíciójukat a kínai területi expanzióval szemben.

Az első hipotézis, miszerint a délkelet-ázsiai országokban az Egyesült Államokkal való katonai együttműködés iránti igény a Kína jelentette politikai és katonai fenyegetésre adott válaszként növekszik, a hedging stratégia részeként igaznak bizonyult. Az elemzés rámutat, hogy ezek az országok a bebiztosítási stratégián belül kihasználják az Egyesült Államok katonai támogatását, hogy ellensúlyozzák Kína expanzióját, miközben igyekeznek maximalizálni gazdasági nyereségeiket. Az esettanulmányok során először általánosan, majd konkrét példán keresztül mutattam be a bebiztosítási viselkedésforma működését. Vietnam és az Egyesült Államok közötti partnerségi megállapodások, valamint az amerikai fegyverbeszerzések, mint a járőrhajók és megfigyelőrendszerek, jelentősen hozzájárultak a kínai fenyegetések kezeléséhez. Hasonlóan, a Fülöp-szigetek az MDT (Mutual Defense Treaty) felülvizsgálatával és modern amerikai haditechnika beszerzésével igyekezett ellensúlyozni Kína agresszív fellépéseit a vitatott tengeri területeken. Malajzia esetében a hedging stratégia megjelenik a gazdasági együttműködés és a katonai biztonság közötti egyensúly fenntartásában, az USA technológiai és katonai támogatásának igénybevételével, például a West Capella-incidens kapcsán. Indonézia pedig az USA-val közösen tartott Garuda Shield hadgyakorlatok és a védelmi együttműködések révén reagál a kínai területi követelésekre, miközben fenntartja gazdasági kapcsolatát Pekinggel. Az elemzés rámutat, hogy ezek az országok a hedging stratégián belül ügyesen kihasználják az Egyesült Államok katonai támogatását, hogy ellensúlyozzák Kína expanzióját, miközben igyekeznek maximalizálni gazdasági nyereségeiket. Ezáltal az első hipotézis helytállónak bizonyult.

A második hipotézis szerint a vizsgált délkelet-ázsiai országok fegyverbeszerzéseik során beszállítóik diverzifikálására törekednek, hogy elkerüljék a függőséget egy-egy nagyhatalom hadiiparától. Az esettanulmányok elemzése alapján ez a megállapítás igazoltnak tekinthető. Vietnam példája jól mutatja a diverzifikáció jelentőségét: bár haditechnikájának nagy része szovjet/orosz eredetű, az új beszerzések során az Egyesült Államokkal és más országokkal is szorosabb kapcsolatot alakított ki. Az amerikai SeaVision rendszer és járőrhajók beszerzése, valamint a dél-koreai haditechnikai együttműködések azt bizonyítják, hogy Vietnam kerüli az egyoldalú függőséget. A Fülöp-szigetek szintén több forrásból szerzi be fegyverzetét, az Egyesült Államokkal fennálló erős szövetség mellett más országok, például Dél-Korea és Izrael technológiáit is alkalmazza. Ezzel diverzifikált beszerzéseket hajt végre, miközben igyekszik minimalizálni a politikai és katonai kockázatokat. Malajzia és Indonézia esetében a diverzifikáció ugyancsak megfigyelhető: mindkét ország fenntartja kapcsolatait Kínával, ugyanakkor az Egyesült Államoktól és európai partnerektől is rendszeresen vásárol haditechnikát. Malajzia például többféle forrásból származó védelmi eszközöket alkalmaz, míg

Indonézia az Egyesült Államokkal közös fejlesztési programokat is folytat, miközben Kínától gazdasági előnyöket szerez. Az adatelemzésből láthatjuk, hogy a diverzifikációs arány, a legfőbb partner aránya és a téglalap-diagrammok is együttese alapján megállapítható, hogy a vizsgált országok valóban diverzifikálják beszállítóikat, hogy csökkentsék a nagyhatalmi befolyást és növeljék a stratégiai autonómiájukat. Ezáltal a második hipotézis igazoltnak tekinthető. Bár a kutatás kifejezetten nem vizsgálta, a fegyverbeszerzési adatok alapján megfigyelhető az Európai Unió növekvő szerepe a délkelet-ázsiai fegyverimportokban. Ez a trend Magyarország számára is kiemelten fontos lehet, hiszen rámutat arra, hogy a régió potenciálisan ígéretes piacot jelenthet a magyar hadiipari technológiai eszközök számára.

Összességében az esettanulmányok alátámasztják, hogy a régió országai a hedging stratégiát követve törekednek a szuverenitásuk megőrzésére, miközben maximális előnyöket próbálnak elérni mind Kínától, mind az Egyesült Államoktól. Ez a kettős megközelítés lehetővé teszi számukra, hogy kihasználják a két nagyhatalom közötti rivalizálást, ugyanakkor minimalizálják a politikai és katonai kockázatokat.

6. IRODALOMJEGYZÉK

1. ASEAN Statistics Division. (2023). *ASEAN statistical yearbook 2023*. Retrieved from <https://www.aseanstats.org/wp-content/uploads/2023/12/ASYB-2023-v1.pdf>
2. Balogh, A. (2015). A japán uralom Délkelet-Ázsiában a II. világháború éveiben. *Acta Acad. Agriensis, Sectio Historiae, XLIII*, 13–23. Retrieved from https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/3397/1/Balogh_13-23.pdf
3. Bán, Z. (2021). Stratégiai kétértelműség: A kínai területi követelésekre adott vietnámi és fülöp-szigeteki reakciók vizsgálata. *Nemzet És Biztonság*, 2021(4). Retrieved from <https://real.mtak.hu/158355/1/document%20%288%29.pdf>
4. Bartók, A. (2021). Sárkányok és kistigrisek - Kelet-Ázsia regionális fegyverkezési versenyének általános és országspecifikus jellemzői a Kínával kapcsolatos fenyegetettségpercepciójú országok esetében. *Nemzet És Biztonság*, 13(4), 80–101. <https://doi.org/10.32576/nb.2020.4.6>
5. Bhagawati, J. (2017). Duterte's foreign policy shift: Bandwagoning with China? *National Maritime Foundation*. Retrieved November 1, 2024, from <https://maritimeindia.org/dutertes-foreign-policy-shift-bandwagoning-with-china/>
6. Broadbent, M. M., & et al. (2015). Trans-Pacific Partnership Agreement: Likely Impact on the U.S. Economy and on Specific Industry Sectors. *United States International Trade Commission*. Retrieved from <https://www.usitc.gov/publications/332/pub4607.pdf>
7. Busbarat, P., & All, Et. (2023). How has China's Belt and Road Initiative impacted Southeast Asian countries? *Carnegie Endowment for International Peace*. Retrieved October 7, 2024, from <https://carnegieendowment.org/posts/2023/12/how-has-chinas-belt-and-road-initiative-impacted-southeast-asian-countries?lang=en>
8. Central Intelligence Agency. (n.d.). *The World Factbook: Countries*. Retrieved from <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/>
9. Chan, L. (2020). Hedging or balancing? Australia and New Zealand's differing China strategies. *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2020/07/hedging-or-balancing-australia-and-new-zealands-differing-china-strategies/>
10. Church, P. (2007). *A short history of South-East Asia*. John Wiley & Sons.
11. Clinton, H. (2023). Hillary Clinton: America's Pacific Century and the Pivot to Asia. *Foreign Policy*. Retrieved October 20, 2024, from <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>
12. Council on Foreign Relations. (2021). Territorial disputes in the South China Sea. *Global Conflict Tracker*. Retrieved from <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/territorial-disputes-south-china-sea>
13. De Castro, R. C. (2023). The Marcos Administration's Foreign Policy towards the Great Powers: Seeking the elusive balance in dealing with a changing Indo-Pacific region. *East Asian Policy*, 15(4), 95–115. <https://doi.org/10.1142/s1793930523000314>

14. Defence White Paper. (2020). *A secure, sovereign and prosperous Malaysia*. Ministry of Defence. Retrieved October 30, 2024, from https://www.mod.gov.my/images/mindef/article/kertas_putih/KPP2.pdf
15. Deng, Y. (2024, August 11). Southeast Asia's grand strategy: Hedging. *Georgetown Journal of International Affairs*. Retrieved from <https://gjia.georgetown.edu/2024/08/12/southeast-asias-grand-strategy-hedging/>
16. Department of Defense. (2018). *2018 National Defense Strategy Summary*. Retrieved from <https://dod.defense.gov/portals/1/documents/pubs/2018-national-defense-strategy-summary.pdf>
17. Global Taiwan Institute. (2024). The Philippines' renewed "Hard Balancing" policy toward China: Has the time come for de facto Philippine-Taiwan security relations? Retrieved from <https://globaltaiwan.org/2024/03/the-philippines-renewed-hard-balancing-policy-toward-china-has-the-time-come-for-de-facto-philippine-taiwan-security-relations/>
18. Győrfyné Kukoda, A. (n.d.). Reáljövedelem-index. In *Közszolgálati Online Lexikon*. Retrieved October 10, 2024, from <https://lexikon.uni-nke.hu/szocikk/realjovedelem-index/>
19. Háda, B. (2015). Vietnam az óriások sakktábláján. *Nemzet És Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle*, 8(4), 3–20. Retrieved from <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/4043>
20. Háda, B. (2021). Joe Biden Ázsia-politikájának kiindulópontjai. *Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések*, 2021(7). Retrieved from https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemzesek_2021_7.pdf
21. Han, Z., Jiang, K., Peng, F., & Li, S. (2023). The Philippines' hedging strategy against China in the South China Sea dispute: Based on the human-ocean regional system. *Marine Policy*, 151, 105578. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2023.105578>
22. Hancock, J. F. (2021). The Dutch and English conquest of South East Asia. In *Spices, Scents and Silk: Catalysts of World Trade* (pp. 247–263). CABI. <https://doi.org/10.1079/9781789249743.0019>
23. Holmes, O. (2021, January 7). Trump skips East Asia Summit on final day of 12-day tour. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/us-news/2017/nov/14/donald-trump-skips-east-asia-summit-on-final-day-of-12-day-tour>
24. International Crisis Group. (2021). The Philippines' dilemma: How to manage tensions in the South China Sea (Asia Report No. 316). Retrieved from <https://www.crisisgroup.org>
25. International Crisis Group. (2023). Vietnam tacks between cooperation and struggle in the South China Sea (Asia Report No. 318). Retrieved from <https://www.crisisgroup.org>
26. IPDForum. (2023). Garuda Shield. *Indo-Pacific Defense FORUM*. Retrieved from <https://ipdefenseforum.com/2023/03/garuda-shield/>
27. IPDForum. (2024). Super Garuda Shield flexes multilateral, all-domain capabilities. *Indo-Pacific Defense FORUM*. Retrieved from

<https://ipdefenseforum.com/2024/09/super-garuda-shield-flexes-multilateral-all-domain-capabilities/>

28. Jones, D. M., & Jenne, N. (2022). Hedging and grand strategy in Southeast Asian foreign policy. *International Relations of the Asia-Pacific*, 22. <https://doi.org/10.1093/irap/lcab003>
29. Klemensits, P. (2023). Az amerikai és a kínai geostratégiai érdekek ütközése Délkelet-Ázsiában a Fülöp-szigetek példáján megtekintése. *Nemzet És Biztonság*, 2023(3), 4–26. Retrieved from <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/7215/5901>
30. Klemensits, P. (n.d.). A tisztázatlan tengeri határok értelmezésének problémája Délkelet-Ázsiában: A dél-kínai-tengeri konfliktus és a kínai-amerikai geostratégiai küzdelem [PowerPoint slides]. *Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány*. Retrieved October 15, 2024, from <https://www.mrtt.hu/vandorgyulesek/2017/11/klemensits.pdf>
31. Koga, K. (2018). The concept of “Hedging” revisited: The case of Japan’s foreign policy strategy in East Asia’s power shift. *International Studies Review*, 20(4), 633–660. <https://doi.org/10.1093/isr/vix059>
32. Kuik, C. (2008). The essence of hedging: Malaysia and Singapore’s response to a rising China. *Contemporary Southeast Asia*, 30(2), 159–185. <https://doi.org/10.1355/cs30-2a>
33. Kuik, C. (2016). How do weaker states hedge? Unpacking ASEAN states’ alignment behavior towards China. *Journal of Contemporary China*, 25(100), 500–514. <https://doi.org/10.1080/10670564.2015.1132714>
34. Kuik, C. (2020). Hedging in post-pandemic Asia: What, how, and why? *The Asian Forum*. Retrieved from <https://theasianforum.org/hedging-in-post-pandemic-asia-what-how-and-why/>
35. Kwek, I., & Hoo, C.-P. (2020). Malaysia’s rationale and response to South China Sea tensions. *AMTI Update*. Retrieved May 29, 2020, from <https://amti.csis.org/malaysias-rationale-and-response-to-south-china-sea-tensions/>
36. M. Tarján T. (n.d.). 1955. április 18. | A bandungi konferencia megnyitása. *Rubicon*. Retrieved from <https://rubicon.hu/kalendarium/1955-aprilis-18-a-bandungi-konferencia-megnyitasa>
37. Magyarics, T. (2010). Az amerikai külpolitikai önkép és a hidegháború logikája. In *MKI-tanulmányok*. Magyar Külügyi Intézet. Retrieved from http://www.grotius.hu/doc/pub/TNFWIL/2010_63_magyarics_tamas_az_amerikai_kulpolitikai_onkep.pdf
38. Mai, L., Poling, G. B., & Quitzon, J. (2024). An indispensable upgrade: The U.S.-Vietnam Comprehensive Strategic Partnership. *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/indispensable-upgrade-us-vietnam-comprehensive-strategic-partnership>
39. McBride, J. (2021). What’s next for the Trans-Pacific Partnership (TPP)? *Council on Foreign Relations*. Retrieved from <https://www.cfr.org/background/what-trans-pacific-partnership-tpp>

40. McDonald, B. T. (2020, November 16). What is the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)? *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/business-54899254>
41. Moyer, J. (2021). China-US competition: Measuring global influence. *Atlantic Council*. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/06/China-US-Competition-Report-2021.pdf>
42. Mun, T. S., et al. (2020). *The State of Southeast Asia: 2020 Survey Report*. ASEAN Studies Centre at ISEAS-Yusof Ishak Institute. Retrieved from <https://think-asia.org/handle/11540/11709>
43. National Security Strategy of the United States of America. (2017). *White House*. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
44. Nizam, F. (2024, October 7). Malaysia closer to buying Kuwait jets. *NST Online*. Retrieved from <https://www.nst.com.my/news/nation/2024/10/1115839/malaysia-closer-buying-kuwait-jets-watch>
45. Nye, J. (2018). The cooperative rivalry of US-China relations. *Project Syndicate*. Retrieved from <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-america-relationship-cooperative-rivalry-by-joseph-s--nye-2018-11>
46. Petri, P. A., & Plummer, M. G. (2016). The economic effects of the Trans-Pacific Partnership: New estimates. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2723413>
47. Po, S., & Primiano, C. (2024). Cambodia's strategic positioning between the United States and China. *East Asia Forum*. Retrieved from <https://eastasiaforum.org/2024/01/27/cambodias-strategic-positioning-between-the-united-states-and-china/>
48. Pottinger, M. (2022). Russia, China and the New Cold War. *Wall Street Journal*.
49. Rabbani, A. (2019). China's hegemony in the South China Sea. *World Affairs: The Journal of International Issues*, 23(3), 66–79.
50. Rahmanillah, A. R., Bastian, T. P., & Ihsan, R. (2023). Indonesia's South China Sea policy: The limits of hedging. *Edunity Kajian Ilmu Sosial Dan Pendidikan*, 2(11), 1279–1291. <https://doi.org/10.57096/edunity.v2i11.177>
51. Rudd, K. (2020). The avoidable war: The case for managed strategic competition. *Asia Society Policy Institute*. Retrieved from <https://asiasociety.org/policy-institute/avoidable-war-case-managed-strategic-competition>
52. Sacks, B. J. (2022). The political geography of the South China Sea disputes: A RAND research primer. *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA2021-1.html>
53. Schindler, S., et al. (2024). The second cold war: US-China competition for centrality in infrastructure, digital, production, and finance networks. *Geopolitics*, 29(4), 1083–1120.
54. Schweller, R. L. (1994). Bandwagoning for profit: Bringing the revisionist state back in. *International Security*, 19(1), 72–107.

55. Scott, D. (2018). The Indo-Pacific in US Strategy: Responding to power shifts. *Rising Powers Quarterly*, 2(2), 19–43. Retrieved from <https://risingpowersproject.com/wp-content/uploads/2018/10/vol3.2-scott.pdf>
56. Shambaugh, D. (2020). *Where great powers meet: America and China in Southeast Asia*. Oxford University Press. Retrieved from https://openlibrary.org/books/OL29466321M/Where_Great_Powers_Meet
57. Shambaugh, D. (2020). *Where great powers meet: America and China in Southeast Asia*. Oxford University Press. Retrieved from https://openlibrary.org/books/OL29466321M/Where_Great_Powers_Meet
58. Singh, V., & Rana, C. (2024). Clashes in the South China Sea: Looking back at the PCA ruling. *9DashLine*. Retrieved from <https://www.9dashline.com/article/clashes-in-the-south-china-sea-looking-back-at-the-pca-ruling>
59. Stickles, J. (2018, April 12). April 12, 2018: Metal Shark delivers another round of patrol boats to the Vietnam Coast Guard. *Metal Shark*. Retrieved from <https://www.metalsharkboats.com/april-12-2018-metal-shark-delivers-another-round-of-patrol-boats-to-the-vietnam-coast-guard/>
60. Stockholm International Peace Research Institute. (2013–2024). *SIPRI arms transfer database*. Retrieved from <https://www.sipri.org/databases/armstransfers>
61. Stromseth, J. (2019). Don't make us choose: Southeast Asia in the throes of US-China rivalry. *The Brookings Institution*. Retrieved October 20, 2024, from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/10/FP_20191009_dont_make_us_choose.pdf
62. Sullivan, J., & Campbell, K. M. (2019). Competition without catastrophe: How America can both challenge and coexist with China. *Foreign Affairs*. Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/china/competition-with-china-catastrophe-sullivan-campbell>
63. Thayer, C. A. (2017). Vietnam's foreign policy in an era of rising Sino-US competition and increasing domestic political influence. *Asian Security*, 13(3), 183–199.
64. Trinh, V. D., & Ho, D. H. (2024). Vietnam's response to the US Indo-Pacific strategy in the context of a rising China. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(1), 120–147. <https://doi.org/10.1177/18681034241237813>
65. Trump, D. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. The White House. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>
66. Vietnam - Defense and security sector. (2024). *International Trade Administration*. Retrieved October 21, 2024, from <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/vietnam-defense-and-security-sector>
67. Vu, M. (2021, June 11). 2nd US Hamilton-class cutter on way to Vietnam. *Hanoi Times*. Retrieved from <https://hanoitimes.vn/2nd-us-hamilton-class-cutter-on-way-to-vietnam-317719.html>
68. Walt, S. M. (2000). Alliances: Balancing and bandwagoning. In R. Art & R. Jervis (Eds.), *International politics: Enduring concepts and contemporary issues*.

69. Waltz, K. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley Publishing Company.
70. Yeo, A., & O'Hanlon, M. E. (2023). Geostrategic competition and overseas basing in East Asia and the first island chain. *The Brookings Institution*. Retrieved from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2023/02/FP_20230207_east_asia_basing_ohanlon_yeo.pdf

7. MELLÉKLETEK

1-es melléklet, Vietnam beszerzései. Saját szerkesztés, adatok forrása: SIPRI

Exportőr	Megnevezés	Leírás	Fegyver kategória	Rendelés éve	Mennyiség	Leszállítás éve
Fehéroroszország	Vostok-E	air search radar	Sensors	2013	20 ?	2023
Kanada	aircraft engine 2001-3000	aircraft engine	Engines	2014	6	2015
India	Khukri	corvette	Ships	2023	1	2023
Izrael	SPYDER-MR	SAM system	Air defence systems	2015 ?	5 ?	2018
Izrael	Python-5	BVRAAM	Missiles	2015 ?	375 ?	2018
Izrael	Derby	BVRAAM	Missiles	2015 ?	375 ?	2018
Izrael	Heron UAV	UAV	Aircraft	2018	3	2021
Hollandia	RGS-9316	support ship	Ships	2017 ?	1	2021
Hollandia	SL-5612	landing ship	Ships	2019	1	2021
Hollandia	SL-5612	landing ship	Ships	2018 ?	3	2021
Oroszország	Yak-130	trainer/combat aircraft	Aircraft	2019	12	2022
Oroszország	Su-30MK	FGA aircraft	Aircraft	2013	12	2016
Oroszország	T-90S	tank	Armoured vehicles	2017	64	2019
Oroszország	R-27R/T	BVRAAM	Missiles	2013 ?	100 ?	2016
Oroszország	R-73	SRAAM	Missiles	2013 ?	100	2016
Szlovákia	P-15 radar	air search radar	Sensors	2013 ?	4 ?	2016
Szlovákia	P-12	air search radar	Sensors	2013 ?	2 ?	2014
Dél-Korea	Po Hang	corvette	Ships	2016	1	2017
Dél-Korea	Po Hang	corvette	Ships	2017 ?	1	2018
Spanyolország	C-295 -	transport aircraft	Aircraft	2014	3	2015
USA	Hamilton	OPV	Ships	2016	1	2017
USA	ScanEagle	UAV	Aircraft	2019	6	2022
USA	Hamilton	OPV	Ships	2019	1	2021

Ismeretlen	Guardian APC	APC	Armoured vehicles	2016 ?	10 ?	2016
------------	--------------	-----	-------------------	--------	------	------

2-es melléklet: A Fülöp-szigetek beszerzései. Saját szerkesztés. Adatok forrása: SIPRI

Exportőr	Megnevezés	Leírás	Fegyver kategória	Rendelés éve	Mennyiség	Leszállítás éve
Ausztrália	Balikpapan	landing craft	Ships	2015	2	2015
Ausztrália	Balikpapan	landing craft	Ships	2015 ?	3	2016
Belgium	M-113	APC	Armoured vehicles	2014	24	2015
Brazil	EMB-314 -	trainer/combat aircraft	Aircraft	2017	6	2020
Dél-Korea	LCU-1610	landing craft	Ships	2014	1	2021
Dél-Korea	Blue Shark	ASW torpedo	Missiles	2016 ?	12 ?	2019
Dél-Korea	C-STAR	anti-ship missile	Missiles	2017 ?	15 ?	2022
Dél-Korea	HHI-2600 -	frigate	Ships	2016	2	2021
Dél-Korea	FA-50 -	FGA aircraft	Aircraft	2014	12	2017
Dél-Korea	K-136 Kooryong 130mm	self-propelled MRL	Artillery	2018	22	2023
Dél-Korea	Po Hang	corvette	Ships	2017 ?	1	2019
Dél-Korea	AAV-7A1 -	APC	Armoured vehicles	2016	8	2019
Egyesült Államok	aircraft engine 3001-4500	aircraft engine	Engines	2014 ?	7 ?	2018
Egyesült Államok	Cessna-208 Caravan	light transport aircraft	Aircraft	2016	2	2017
Egyesült Államok	aircraft engine 1001-2000	aircraft engine	Engines	2016	4	2019
Egyesült Államok	ScanEagle	UAV	Aircraft	2017	6	2018
Egyesült Államok	S-70L Black Hawk	transport helicopter	Aircraft	2019	16	2021
Egyesült Államok	ScanEagle	UAV	Aircraft	2019	8	2021
Egyesült Államok	vehicle engine 301-400	vehicle engine	Engines	2016	8 ?	2019
Egyesült Államok	EDO-997	ASW sonar	Sensors	2017 ?	2	2021
Egyesült Államok	C-130H Hercules	transport aircraft	Aircraft	2020 ?	2	2022
Egyesült Államok	TOW	anti-tank missile	Missiles	2020	100 ?	2020
Egyesült Államok	aircraft engine 1001-2000	aircraft engine	Engines	2021	12 ?	2023

Egyesült Államok	Cessna-208 Caravan	light transport aircraft	Aircraft	2021 ?	1	2023
Egyesült Államok	Cessna-172	trainer/light aircraft	Aircraft	2021 ?	4	2022
Egyesült Államok	Cyclone	patrol craft	Ships	2022 ?	2	2023
Egyesült Államok	Hamilton	OPV	Ships	2015 ?	1	2016
Egyesült Államok	C-130H Hercules	transport aircraft	Aircraft	2014 ?	2	2016
Egyesült Államok	UH-1H	helicopter	Aircraft	2013	7 ?	2014
Egyesült Államok	Bell-412	helicopter	Aircraft	2014	6 ?	2015
Egyesült Államok	AGM-65	ASM	Missiles	2013 ?	125 ?	2020
Egyesült Államok	F-404 (8000)	turbofan	Engines	2014 ?	12 ?	2017
Egyesült Államok	HMMWV-UA	APV	Armoured vehicles	2013	25 ?	2013
Egyesült Államok	aircraft engine 3001-4500	aircraft engine	Engines	2014 ?	7 ?	2018
Egyesült Királyság	Paveway	guided bomb	Missiles	2018 ?	50 ?	2019
Egyesült Királyság	Paveway	guided bomb	Missiles	2020 ?	50 ?	2020
Egyesült Királyság	AW-159 ASW -	ASW helicopter	Aircraft	2016	2	2019
Franciaország	FLASH	ASW sonar	Sensors	2016	2	2019
Franciaország	Mistral SAM	portable SAM	Missiles	2019	40 ?	2021
Hollandia	AIFV-APC	APC	Armoured vehicles	2015	4	2015
Indonézia	C-212	transport aircraft	Aircraft	2014	2	2018
Indonézia	LPD-122m -	AALS	Ships	2014	2	2017
Izrael	UT-25	IFV turret	Other	2014	4	2015
Izrael	SPYDER-MR	SAM system	Air defence systems	2019	3	2023
Izrael	M-2288	air search radar	Sensors	2015	3	2019
Izrael	Spike-ER	anti-tank missile	Missiles	2016	40 ?	2019
Izrael	Spike-NLOS	SSM/ASM	Missiles	2016	20 ?	2019
Izrael	M-68 155mm	towed gun	Artillery	2015	12	2017
Izrael	ATMOS-2000 155mm	self-propelled gun	Artillery	2020	12	2022

Izrael	ORCWS	APC turret	Other	2018	44	2022
Izrael	M-2022	MP aircraft radar	Sensors	2017	1	2018
Izrael	Hermes-900	UAV	Aircraft	2019	9	2020
Izrael	Hermes-450	UAV	Aircraft	2018 ?	4	2019
Izrael	Merkava AVLB -	armoured bridgelayar	Armoured vehicles	2021	2	2022
Izrael	Python-5	BVRAAM	Missiles	2019	125 ?	2023
Izrael	I-Derby-ER	BVRAAM	Missiles	2019	125 ?	2023
Izrael	M-106A3	self-propelled mortar	Artillery	2020 ?	15	2022
Izrael	M-2032	combat aircraft radar	Sensors	2014 ?	12	2017
Japán	King Air	light transport aircraft	Aircraft	2016	5	2018
Jordania	AH-1F Cobra	combat helicopter	Aircraft	2018	2	2021
Kanada	aircraft engine 2001-3000	aircraft engine	Engines	2014	6 ?	2015
Kanada	aircraft engine 1001-2000	aircraft engine	Engines	2017 ?	6 ?	2020
Kanada	aircraft engine 2001-3000	aircraft engine	Engines	2018 ?	2	2019
Kanada	aircraft engine 2001-3000	aircraft engine	Engines	2019	6	2023
Németország	AIM-9L FRG	SRAAM	Missiles	2017 ?	130 ?	2020
Németország	TRS-3D	air/sea search radar	Sensors	2017 ?	2	2021
Németország	ship engine 4001-6000	ship engine	Engines	2017 ?	8	2021
Németország	ship engine 2501-4000	ship engine	Engines	2014	4	2017
Németország	vehicle engine 1101-1500	vehicle engine	Engines	2021	2	2022
Németország	UH-1D	helicopter	Aircraft	2013 ?	5	2013
Olaszország	RTN-25	fire control radar	Sensors	2017 ?	2	2021
Olaszország	Super Rapid 76mm	naval gun	Naval weapons	2017 ?	2	2021
Olaszország	A-109K	light helicopter	Aircraft	2013	8	2015
Olaszország	A-109K	light helicopter	Aircraft	2014	2	2015
Spanyolország	C-295 -	transport aircraft	Aircraft	2018 ?	1	2019

Spanyolország	C-295 -	transport aircraft	Aircraft	2019	3	2023
Spanyolország	ASCOD --	IFV	Armoured vehicles	2020 ?	1	2023
Spanyolország	C-295 -	transport aircraft	Aircraft	2014	3	2016
Svédország	Giraffe-AMB	air search radar	Sensors	2018 ?	2	2022
Törökország	Kunduz	AEV	Armoured vehicles	2020 ?	6	2023
Törökország	T-129B ATAK -	combat helicopter	Aircraft	2020	6	2023
Törökország	CIRIT	ASM	Missiles	2020 ?	150 ?	2023

3-es melléklet: Indonézia beszerzései. Saját szerkesztés. Adatok forrása: SIPRI

Exportőr	Megnevezés	Leírás	Fegyver kategória	Rendelés éve	Mennyiség	Leszállítás éve
Ausztrália	C-130H Hercules	transport aircraft	Aircraft	2013	4	2015
Ausztrália	C-130H Hercules	transport aircraft	Aircraft	2015 ?	5	2017
Ausztrália	Bushmaster -	APC	Armoured vehicles	2013	3	2014
Ausztrália	Bushmaster	APC	Armoured vehicles	2023	15	2023
Ausztrália	R-400S APC	APC turret	Other	2019 ?	20 ?	2019
Ausztria	Pandur-2 -	APC	Armoured vehicles	2016	3	2017
Ausztria	Pandur-2 FSV -	AFSV	Armoured vehicles	2016	1	2017
Belgium	CM-90	tank turret	Other	2016	14 ?	2021
Belgium	M-113	APC	Armoured vehicles	2014	150	2018
Belgium	M-109A1 155mm	self-propelled gun	Artillery	2016	36 ?	2018
Belgium	Cockerill-3105	tank turret	Other	2016	1	2017
Belgium	M-108 VBCL	APC	Armoured vehicles	2016	4 ?	2018
Brazília	ASTROS-2	self-propelled MRL	Artillery	2019 ?	27 ?	2020
Kanada	aircraft engine 500-1000	aircraft engine	Engines	2018	3 ?	2022
Kanada	aircraft engine 1001-2000	aircraft engine	Engines	2021	4	2021

Kína	NG-18 30mm	naval gun	Naval weapons	2013 ?	8 ?	2014
Kína	Type-825 30mm	naval gun	Naval weapons	2014 ?	1	2015
Kína	GDF 35mm	anti-aircraft gun	Air defence systems	2015	4	2016
Kína	Skyguard GR	fire control radar	Sensors	2015	1	2016
Kína	Type-90 122mm	self-propelled MRL	Artillery	2015	4	2016
Kína	Type-825 30mm	naval gun	Naval weapons	2016	1	2017
Kína	CH-4B	armed UAV	Aircraft	2017 ?	6 ?	2020
Kína	NG-18 30mm	naval gun	Naval weapons	2016 ?	2	2017
Kína	AR-1 MI	ASM	Missiles	2017 ?	40 ?	2020
Kína	AR-2 MI	anti-ship missile/ASM	Missiles	2017 ?	40 ?	2021
Csehország	RM-70 Vampire 122mm	self-propelled MRL	Artillery	2014	8	2016
Csehország	VERA-E	air search system	Sensors	2017 ?	1	2019
Csehország	RM-70 Vampire 122mm	self-propelled MRL	Artillery	2021	28 ?	2023
Dánia	Scanter-4100	air/sea search radar	Sensors	2013	1	2015
Dánia	C-FIRE	EO search/fire control	Sensors	2019	4	2023
Dánia	Scanter-4603	air/sea search radar	Sensors	2019	4	2023
Dánia	ship engine 2501-4000	ship engine	Engines	2017	2	2019
Franciaország	AS-565S -	ASW helicopter	Aircraft	2014	2 ?	2020
Franciaország	Spherion-B	ASW sonar	Sensors	2013	2	2017
Franciaország	MICA	BVRAAM	Missiles	2018 ?	40 ?	2020
Franciaország	H-725 Caracal	transport helicopter	Aircraft	2019	8	2023
Franciaország	Ground Master-200	air search radar	Sensors	2014	10	2023
Franciaország	vehicle engine 301-400	vehicle engine	Engines	2016 ?	14 ?	2021
Franciaország	VL-MICA-M	naval SAM system	Naval weapons	2016	2	2020

Franciaország	CAESAR 155mm -	self-propelled gun	Artillery	2017	18	2020
Franciaország	AS-565M	helicopter	Aircraft	2014	9 ?	2019
Németország	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2017	18	2020
Németország	MHV-60	MCM ship	Ships	2019	2	2023
Olaszország	Black Shark	anti-ship/ASW torpedo	Missiles	2013 ?	29 ?	2019
Olaszország	Super Rapid 76mm	naval gun	Naval weapons	2013	3	2014
Olaszország	Arisgator	APC	Armoured vehicles	2016 ?	10 ?	2018
Olaszország	RAT-31DL	air search radar	Sensors	2020	1	2023
Hollandia	SIGMA-105 -	frigate	Ships	2013	1	2017
Norvégia	NASAMS-2 -	SAM system	Air defence systems	2017	2 ?	2021
Lengyelország	Grom-2	portable SAM	Missiles	2016	14 ?	2016
Oroszország	BMP-3	IFV	Armoured vehicles	2013	37	2014
Dél-Korea	KT-1 -	trainer aircraft	Aircraft	2018	3	2022
Dél-Korea	LPD-122m -	AALS	Ships	2017	1	2019
Dél-Korea	Chiron	portable SAM	Missiles	2018 ?	60 ?	2020
Svédország	SAK-70-2 57mm	naval gun	Naval weapons	2019	4	2023
Svédország	Skeldar	UAV	Aircraft	2016	1 ?	2017
Svédország	NLAW	anti-tank missile	Missiles	2014 ?	600	2017
Svájc	Skyshield-35	AA gun system	Air defence systems	2014	1 ?	2015
Svájc	Fieldguard-3	fire control radar	Sensors	2019 ?	4 ?	2020
Svájc	Skyshield-35	AA gun system	Air defence systems	2018	3	2020
Thaiföld	First Win -	APC	Armoured vehicles	2018 ?	5 ?	2019
Ukrajna	BTR-4 IFV	IFV	Armoured vehicles	2014	2	2016
Ukrajna	R-27R/T	BVRAAM	Missiles	2014	5 ?	2016
Ukrajna	BTR-4 APC	APC	Armoured vehicles	2014	3 ?	2016

Ukrajna	Dozor-B	APC/APV	Armoured vehicles	2019 ?	2	2020
Egyesült Királyság	Brunei -	frigate	Ships	2013	3	2014
Egyesült Királyság	Forceshield -	SAM system	Air defence systems	2014	10	2023
Egyesült Államok	AH-64E Apache	combat helicopter	Aircraft	2014 ?	8	2018
Egyesült Államok	AGM-65	ASM	Missiles	2017 ?	18 ?	2020
Egyesült Államok	Javelin ATM	anti-tank missile	Missiles	2013	180 ?	2015
Egyesült Államok	Bonanza	light aircraft	Aircraft	2013	4	2013
Egyesült Államok	APS-143	MP aircraft radar	Sensors	2013 ?	2	2014
Egyesült Államok	King Air	light transport aircraft	Aircraft	2016 ?	1 ?	2017
Egyesült Államok	HELRAS	ASW sonar	Sensors	2014	2 ?	2020
Egyesült Államok	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2013	3	2014
Egyesült Államok	AGM-114 Hellfire-2	anti-tank missile/ASM	Missiles	2014	140 ?	2018
Egyesült Államok	Bonanza	light aircraft	Aircraft	2014	4	2015
Egyesült Államok	Baron	light aircraft	Aircraft	2014 ?	2 ?	2015
Egyesült Államok	AIM-120C AMRAAM	BVRAAM	Missiles	2017	36 ?	2022
Egyesült Államok	AIM-9X	BVRAAM	Missiles	2017	14	2018
Egyesült Államok	Sniper	aircraft EO system	Sensors	2017	16 ?	2021
Egyesült Államok	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2016	4	2017
Egyesült Államok	ScanEagle	UAV	Aircraft	2018	6 ?	2022
Egyesült Államok	Bell-412	helicopter	Aircraft	2018 ?	9	2022
Egyesült Államok	JDAM	guided bomb	Missiles	2017 ?	102	2019
Egyesült Államok	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2017 ?	20 ?	2020
Egyesült Államok	AIM-120C AMRAAM	BVRAAM	Missiles	2017 ?	200	2021
Egyesült Államok	MPQ-64 Sentinel	air search radar	Sensors	2017	2 ?	2021

Egyesült Államok	PA-28 Cherokee	light aircraft	Aircraft	2019	5	2019
Egyesült Államok	Bell-505	light helicopter	Aircraft	2020 ?	3 ?	2023
Egyesült Államok	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2018 ?	5 ?	2019
Egyesült Államok	APG-68	combat aircraft radar	Sensors	2014	10	2021

4-es melléklet: Malajzia beszerzései. Saját szerkesztés. Adatok forrása: SIPRI

Exportőr	Megnevezés	Leírás	Fegyver kategória	Rendelés éve	Mennyiség	Leszállítás éve
Ausztria	Camcopter	UAV	Aircraft	2018 ?	2 ?	2018
Brunei	S-70L Black Hawk	transport helicopter	Aircraft	2014 ?	4	2016
Kanada	aircraft engine 500-1000	aircraft engine	Engines	2013 ?	5 ?	2016
Kína	LMS-68	OPV	Ships	2017	4	2022
Dánia	Scanter-6000	air/sea search radar	Sensors	2016	2	2018
Franciaország	LG-1 105mm	towed gun	Artillery	2018	18	2021
Franciaország	Ground Master-200	air search radar	Sensors	2015	1 ?	2016
Franciaország	EC-120	light helicopter	Aircraft	2015	3	2016
Olaszország	AW-139	helicopter	Aircraft	2020	3	2022
Norvégia	NSM	anti-ship missile	Missiles	2018	48 ?	2021
Svédország	NLAW	anti-tank missile	Missiles	2017	500 ?	2020
Svájc	PC-7 -	trainer aircraft	Aircraft	2014 ?	5	2016
Thaiföld	First Win -	APC	Armoured vehicles	2015	20	2017
Törökország	Ejder Yalcin -	APC	Armoured vehicles	2022	20	2023
UAE	Guardian APC	APC	Armoured vehicles	2017	9	2017
Egyesült Királyság	Starstreak	SAM	Missiles	2015	150 ?	2020
Egyesült Királyság	Forceshield -	SAM system	Air defence systems	2015	1 ?	2016
Egyesült Államok	vehicle engine 301-400	vehicle engine	Engines	2022	20 ?	2023

Egyesült Államok	APS-143	MP aircraft radar	Sensors	2020	3	2022
Egyesült Államok	MD-530G	combat helicopter	Aircraft	2016	6	2022
Egyesült Államok	AIM-9X	BVRAAM	Missiles	2013	20	2015
Egyesült Államok	vehicle engine 201-300	vehicle engine	Engines	2015	20 ?	2017
Egyesült Államok	ship engine 1001-2500	ship engine	Engines	2018 ?	8	2020
Egyesült Államok	AIM-120C AMRAAM	BVRAAM	Missiles	2015	10	2016
Egyesült Államok	ScanEagle	UAV	Aircraft	2019	12	2022+A1:G26